

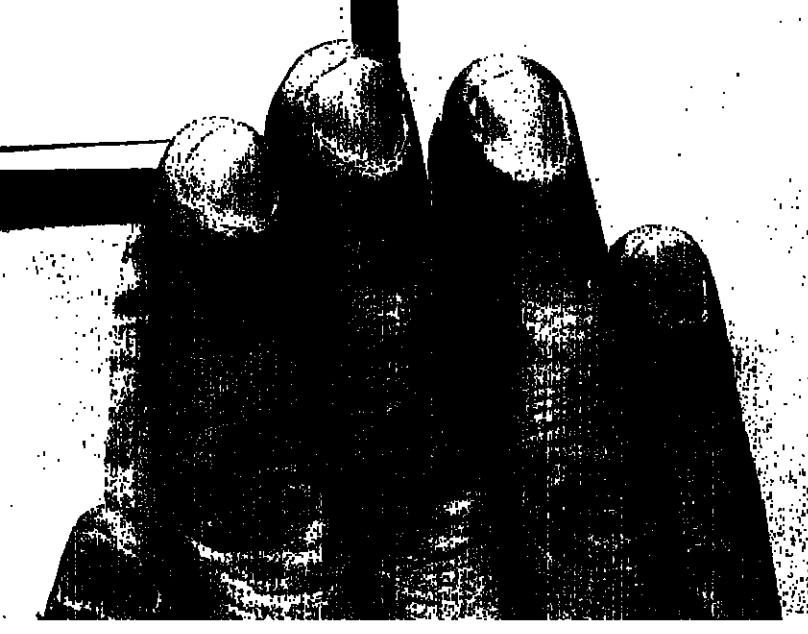
העיתון

מים שעלו מן המדבר העידה ומצליחים בעסקיהם, מה נשאר להם ממאהל
דתם ■ מין מוצא ומספק את מינו ■ כדורים יפרחו בשמי הארץ ■ ביקור
ת עשירים מימי הורדוס, בירושלים ■ שלגי החרמון ■ טיול למצריים
יור בעקבות צלב הקרס בהודו ■ היהיה אופנוע נורעון ■

מעריב
חשבוטון למיידות, רכב
ולאוהבים לחיות.
גליון מס. 124
י"ד טבת תשמ"ה, 4.1.88

העיתון

מכשיר טלפון
מכשיר טלפון

מכשיר טלפון
מכשיר טלפון

מכשיר טלפון
מכשיר טלפון

Black & Decker בלאק אנד דקו

היצרן הגדול בעולם לכלי עבודה חשמליים
ניתן לרכוש ישירות במחיר המכירות הארצי
חולון-רח' המדנה 28 איזור התעשייה, טל. 03-807711

מכשיר טלפון
מכשיר טלפון

מכשיר טלפון
מכשיר טלפון

מכשיר טלפון
מכשיר טלפון

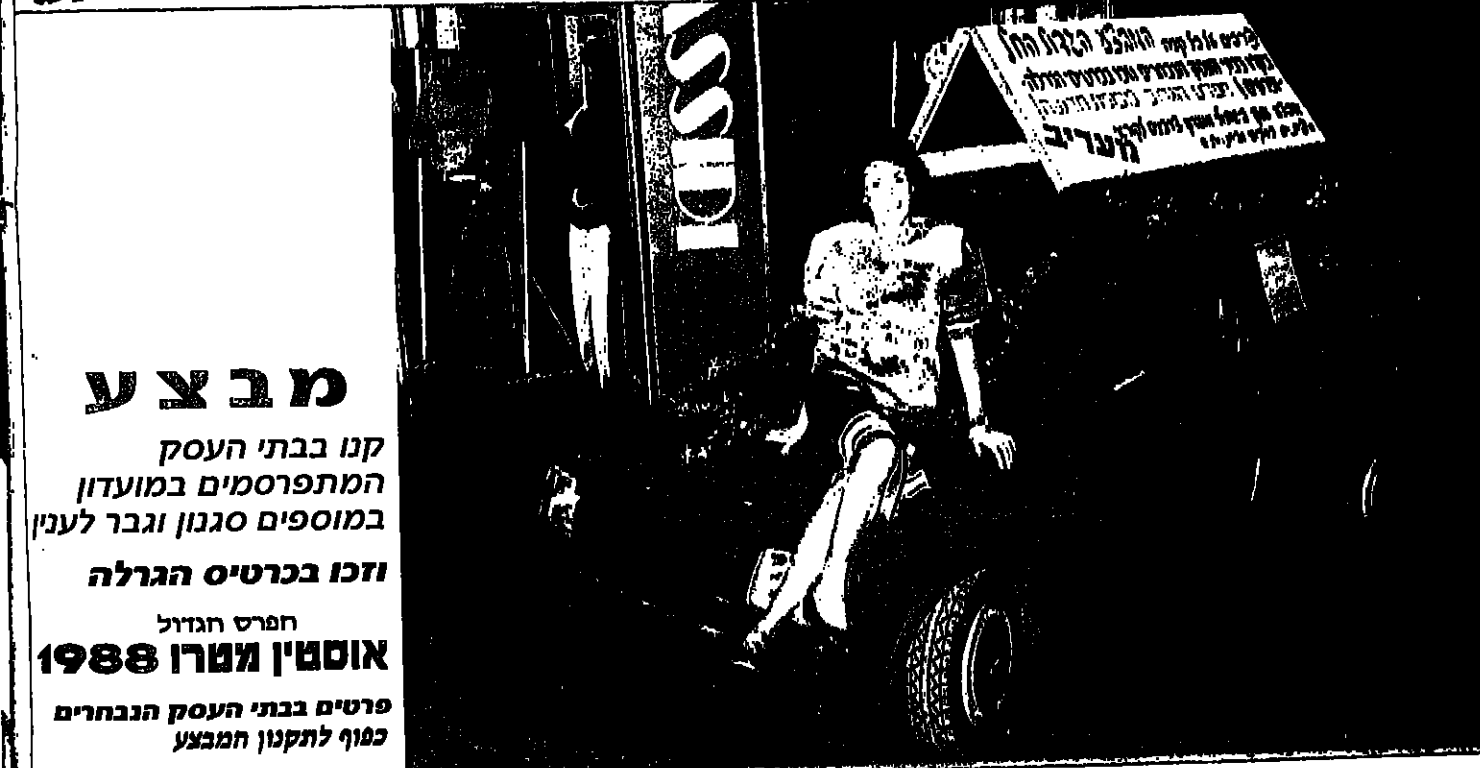
מכשיר טלפון
מכשיר טלפון

מכשיר טלפון
מכשיר טלפון

מכשיר טלפון
מכשיר טלפון

מכשיר טלפון
מכשיר טלפון

הגרלה - 10 מכוניות - מועדון הצרכנים לקראת מעריב

מבצע
קנו בבתי העסק
המתפרסמים במועדון
המוספים סגנון וגבר לעין
וזכו בכרטיס הגרלה
חפרס הגדול
אוסטין משרו 1988
פרטים בבתי העסק הנבחרים
כמוף לתקנון המבצע

כדאי שתהיה בתמונה

יש רשיון נהיגה מודרני!

למי שצוהר עם הזמן - יש רשיון נהיגה חדש: נוח, קומפקטי (בגודל של כרטיס אשראי), עשוי פלסטיק - וטעם תמונה צבעונית. הוא מאפשר יחיון מיידי ואף מוכר בחיבי העולם (רשימה מפורסמת של המדינות נמצאת בכל תחנות ההסבה). כדי לקבל את רשיון תהיגה החדש, הכנס לאחת מתחנות ההסבה המוסמכות על ידי משרד הרישוי, עם רשיון תהיגה הקיים (מחוותם ע"י הכנס) ותעודת זהות. אין צורך להביא תמונה. התמונה על חשבונך.

הפעם המיתוג של ים המלח

הצעה מיוחדת:
הצעה מיוחדת לקבוצות מאורגנות, כגון ועדי עובדים וטקסים שונים - ימי כיף, הכוללים טיולים באזור, ושימוש באזורי התיירות ותנופת של עין-גדי, ללא תשלום של 35 ש"ח בלבד לאדם, כולל מע"מ. למי שיש לו לחתום על עסקת אלבר, טל' 057-84757/8.

מטעם לפעם אחת צריך את זה. לחתום אוויר. לחתום אוויר. בראי-גדי, אל הטעם והמחיר של ים המלח. כאן אחת מאת אח הקצב תוהו לטבע לעשות את שלה שואף את האוויר העשיר במינרלים, טובל במינרלים חומים שממקנים את הגוף הנושם, מרגיש איך "בוצ" הבריאות, מנקת ומחזרת את העור. אחת מרגיש נפלא - אחת נראה נפלא והתחושה שלך רק התחילה. עכשיו מגיע לך ליהנות מכל המינרלים שמציע לך בית החאורח של קיבוץ עין-גדי. ברוך גן טרופי מקסים ממוחזרים בימינו נפש ובחם כל הנוחיות: מיטת אוויר, רדיו וטלוויזיה ומטבח קטן ונוח. על ידי - מרגיש ספונדו ורביבת שויה. האירוח כולל ארוחות מלאות, הסעות ובטיול חים לחמי-עין-גדי מעמיקים בים. מכאן אפשר לצאת לטיולים באזורים המפורסמים של אזור ים המלח: שמורת טבע עם מפלי מים, ויחוד יעמות המדבר, אזורי חקלאות עתיקים, נחל ודד, נחל שרונה, מצדה ועוד. לרשות המטיילים באזור שומד מונחן עין-גדי, צמוד לחוף (מסעדה, מרכזית ומועדון) וכן מסעדה צמודה-חלבה מודרנית בסמוך למרחצאות. כל חתונות מוזכות לך בעין-גדי. בא עכשיו!

קבוצת עין גדי
מלפנים:
בית הארוחת קבוצת עין-גדי 057-84757-8
חמו עין-גדי 057-84813
מסעדת עין-גדי 057-84544
מועדון עין-גדי 057-84761
הארוחת קיבוצים 03-246161

מועד עין ארסל, חבורות מיוחדות במעריב - טל' 03-644194

ממאכל פסח ומסיבה מרדכי דין, מוכנית "פולי ברור" מלפני 50 שנה.

ממאכל פסח ומסיבה מרדכי דין, מוכנית "פולי ברור" מלפני 50 שנה.

לפני 50 שנה בילה ביבולי ברור

■ בשבוע שעבר, למחרת פרסומה של הכתבה "100 שנות פולי ברור", התייצב במערכת איש עם כובע קטן, סמל האנטיסמי הנצחי. הציג את עצמו, יצחק גולדפרד, בן 72. ואמר: "נראה מה שאני שומר, מהיכוד הראשון שלי ביבולי ברור". לפני חמישים שנה בדייק. ושלף תוכנית מהזרדת. מישור צעיר העיר: "או לא בימינו המציאו את העירום...". לציצוליה יש מה ללמוד בענייני שריים מתוכנית המצוינות. אשר לטורגורופיה - אי. הכל אסתטי ומרדכי. גם כשרק זו טיגלית ממחיר לימפופואל מוטיבי ולא יותר מזה ולפי עדותו של מר גולדפרד, ממחיר על הבמה לימפופואל מרדכי דין. מה עשה גולדפרד ביבולי? ב-1938 "סיימתי מנגנון חקלאית במיקוה ישראל. יצאתי לראות עולם ולהמשיך בלימודים. הסקתי לבלות - חזרתי. שרתתי במלחמה כמלח בחיל האוויר הבריטי. אחר כך הייתי קבלן. עכשיו אני 'מרדכי רחובות'. מנסיון. במלחמת יום הכיפורים שכל בן מבחוץ לו שוני נכרות וכו'. לא ישתעף לקראת שטאן היה כוח שובב, בילה במוטע עירום יודעים. יודעים. אני מספר להם וברונות".

חגיגה רומנטית עם פרוכטור ושחקנית

■ לא קצת עלות על בנות ואנטיסמיים של "בית אריאלה" ואמרה: "עו עכשיו

טיפ טיפים

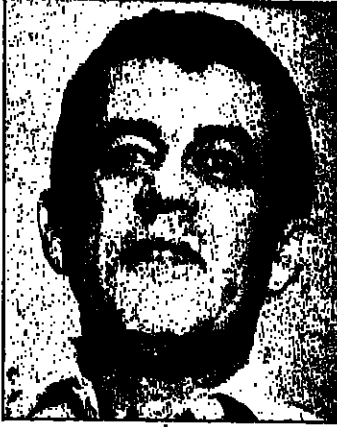
■ שיר שיר קלודנא ■ לאן בעלמה אילנה רובינאן עבר שירי רובינאן שער הבימה בשבוע שעבר במסגרת חגיגות השבעים, אמורה היתה רובינאן לשיר את השיר המפורסם של אמה, חנה רובינאן, "קרב יום". אילנה, המממסת להופיע בשנים האחרונות, החלטה מאד אם לקחת חלק במופע. במפגש של דבר, נענתה להזמנת הבימה. ביום המופע באה לחיאתון ועשתה חזרת עם התזמורת. אבל שעה קלה לפני תחילת המופע התקשרה והודיעה, כי קלה לא עומד לה ולא תוכל להשתתף. כך קרה שהגברת הראשונה של הבימה הוזכרה בערב המיוחד הזה רק על ידי הגנחה ון אלמנר והשיר הנחשב לאחר מכן. הגנן הגדול של החיאתון לא נשמע.

■ דוקטורט בארצות ■ אל תראו את איתן רבצין, רק סתם ככה. לא רק מראין איש ציבור במקומות שונים: לא רק מנחה תוכנית רדיו אצל אייבי טוק לא נראה רק במסעדות וקורה. רבצין הוא גם איש חינוך ("אורט") ובנוסף לכל אלה יש לו גם זמן להבין דוקטורט בחינוך. הנשאל "השפעת הארצות על המוראניים". אל תאמה.

■ חמכנסים ■ לא ניתן ■ כל מה שהיה למר צביקה מיק להציע למארגנת התצוגות שלה בירגל - זה זוג מכנסים ישיבים. ולמה מכין צביקה ללחץ את מכנסיו לשלוחה כי מארגנת התצוגות "הביאמית ערשה" "תעזיבה בוסטלניה" בבתי-ספר ואוספת "אלטע ואכען". בין המתנדבים הראשונים היה צביקה. הציע את מכנסיו הישנים. שלוח אברהם שעוד לא הגיע הזמן למכנסים. ושידוריל לחיות במתנתה.

■ זה מה שיוחזר יורדים ■ שנת ה'40 לישראל, היא נכראה השנה שבה נרקד ביעורינו ובוקינו בכל מדינות העולם, במסגרת להגביר את המודעות למדינה לעליית, להשקעות, לתעודות ועוד כל מיני דברים יפים. ישראל שלנו, הכסאון העברי הידא לאור בארצות, ישרי בקרוב בקרוב קראו משה מיוחד של ישראל, שתרם כאן, בהצגות "אמרי" וחופץ שם ב-100 אלף עותקים. מכנסים לנו כי זה "נערע גם להגביר את גענוע הישראלים לארץ".

■ איריבים ■ רוצים אתנו איריבים, חבורת יעם יפה עם אחי סימנה זה עתה את מבצע "איריב ישראל 1987". בין השוכנים בולטים פשוט-מאד דוקא מרענוס פרומ אפרים קציר שנתן הסאנו למבצע וירי מובאל בין ביובימאי, שהכין תוכנית מושב להכנסו המבצע ומעקב אחר שלכין, 3,000 חגניות הגישו מעשרות לתואר האיריבות. 42 זכו בו. "גבר" לא היה אמר שזה מוכיח שאנו "עם איריב עם אחי".

ליא קציר ומרדכי דין, מוכנית "פולי ברור" מלפני 50 שנה.

5

1 רוי בן המדבר, אמר לי והסיפה יפה כמו עומר שריף, הבס כמו הארון אלידשיד. הוא בטח גם עשיר כמו הוזר העכאסי בעיפא אליברמקא, אמרתי - ורצתי למדברת איסחא ללד.

אחמד נארי אבו ערעה, 37, שנראה יותר כמו איש המלחקה הערבית של הפלמ"ח, מאשר כוכב קולנוע מודקן, עוב את שבת אל-עזאזמה כבר לפני שנים. אבל לא לגמרי-לגמרי. כל שבועיים הוא שם בסגור את אחד משבעת ילדיו, ומפליג למלגסה אחת, דרומית לכאר-שבע, טוען את החזה באוויר יבש, נקי, שטף את העיניים במרחבים שגובלים בשמיים. זה הבילוי שלו. "אני אוהב את המדבר, אבל מרגיש שידד לנגב". אבא שלו ובמה מאחיו נשארו במדבר, רועים ערד קטן מגדלים קצת מלוחה גם ממידת, כמו בת ה-18, חורה לשבת בעקבות בעלה.

את הילדים שלו, נארי לא ישיאר אף פעם בשבת ללא אישית לחצות שלו. מותר. לא טומך עליהם. "לא יסתדרו עם הוואריות, ישלו לתוך באר מים מתוחה, עולם אחר בשבילם", אומר מי שכיולדוהו ודחה בחושים רגישים אחר כיווני הדת, כשהולך כל יום

עוזאת אבירדיע, כדוי גזעי. על הצואר, משקפי שמש כבר קצת נגר עין דרע, צילמה אסתר תמם יסורו מנוריף.

המאהל, העיר, אמריקה - וחזרה
עוזאת אבירדיע הקים חברה לשילום במדבר. מדריך ומלמד
איך להכין כיחה, "דבש בדווי" וציפיס מדבדי. החחיל ולא סיים
לימודי גיאוגרפיה. דידה שכורה בכאר-שבע וסופי שובע במאהל.

1 "מרכז גז אלון" שלי קימץ להם, מנעו את עוזאת אבירדיע, רחוק בן 27, ודבש כוכב קש מרחיק, המעטר במסע צבעוני ונצחתי בעל-יכנף, מהיכן האנגלית במיץ נבך מעט, מגלה כי חייתה לו חברה אמריקנית ושזה עומה בארצות הברית, כחצי שנה. אמריקה אמריקנית, אבל קשה לעקור ממנו את האמננות: "אמנם אני מסלמי, אבל אמונה היא דבר שבלב כשאני רואה כשי, או ביום שישי, או ברח מורחית, זה עושה לי כאחש בעשמה, ואני לא יוצא מבית". על צווארו תלויים גמל קטן כסוף, צורה נגר עין דרע וחמסה.

המדבר והעולם הגדול מצויים גם באהבת מוסיקה ערבית בקאנטרי מיוניק. כיום למין השני, אהב אתן "צעירות, בעלות רשות מתוחה, שונאות שפרגות, ובעיקר - חידלות. כינתיים לא רחש על חתונה, אבל במשפחה מתחילים לעקץ אותו בנושא". כאשר הילדים להינשא, מתכנן לו עוזאת אשה אחת, שני ילדים, כלב, חתול וסוס.

את האהבה לחולי על-ארבע רשם במרכז לסיפול כבעל-חיים שליח אוניברסיטת כדגוריון בנגב. טיפל בסוסים ואפיליים באהבה רבה ולמד הרבה מוסות, שנותנה בשבת אבירדיע, נותנה מתיירע שרכש. הוא לא קא לא בשם כלשהו, כי אין זה נהוג, לדבריו. לעומת זה, לכלבה השומרת על ערד המשפחה, קרא בשם סוז.

כמדריך, הוא משלב עבר וחווה במסורת הברווית. מסקי לתיירים כיצד מכינים הברווים גבינה במדבר, לאחר מכן, מרק השקשקיות ובישולי השיר. באמצע יער להם, הוא ממליץ להכין פיתה גדולה וריבש גרזיין קוטשים וחמין מצמת השוקר, ומבשלים חצי שעה, יחד עם שלושה חופני סוכר וחצי ליטר מים. כשהפירות מוכנות, טובלים אתן ברבש הברווית הירשק והחגיגה גדולה. מקנחים בתה מרח ריחנית ודושה. ויש גם "ציפיס המדבר" - קטפים ענפים משיח המלוח, תולשים את העלים ומשילים לשמן רותח. וקוה אחרות - וחד לכת חיים וביצים ציפס בדווי. הוא גילה כי אשכנשים אוהבים הכיחה מביצים עם עלי מלוח.

האח אורי בינדר
 (תושבן בעמוד 8)

שבעה קילומטרים לבית הספר, התמודד עם הוריות מוצפים, וערד ניווסים ליליים כשחור ברגל מכאר שבע. אפילו באוטובוס לא ישלה את הגדולים שלו לתל-אביב. "את, הם לא ידעו איך לחזור" הוא מבטל בכף יד שוחמה ומחוסמסת אפשרות מגוחכת כזאת.

אישה הם ואיפה חיומה וחושפת שלוח כבר כשהיה קטן לא היה בראש אחר עם כולם. ביקורתי. כולם חיכו בכליון עיניים וידד על השפתיים והאפלות השכטיות ואותו חן המידר. גיראו לו כיוונו משוע. לקח לו הרבה שנים הרבה חישובים להבין כי מהתחרות על הזכות לארח את כל החמלה ולשחוט בשבילה כבש לא מפסידה אף משפחה. "המיד מוצאים תירוצים, אם לכבוד אורח ואם לכבוד הגשם, העיקר שכל אחד מומין אליו שלוש ארבע פעמים בשנה וככה מצליחים לשרד בחברה שאין לה מקרים לאחסון בשר".

הויכוחים מי יארח והשמעת הסיעונים בפני הבורד, היו עניין מרכזי בדיוואן של אבא שלו. איש מכובד אבא שלו. גם את התאפלות עשו אצלו בדיוואן, נבכדי השכט רבצו שם כל הזמן, התחברו לנרגילות ודיבור, ודיבור. נאווה רבה יש לו לנאוי על הדיוואן שבחיות ביתו הוא, בלדו. שריר אנושי למסורת מכניסת אורחים של עוברי אורח.

אננם מרכזי שתיים וכריות אין שם דרך קצת על המרצות האפרות, רק כיסאות פלסטיק לבנים, אבל המריצנים, אותו רבד לא צריך רשות. מי שרוצה יכול להכנס. ובדך אללה נכנסים. איש מקבל אחמד. מתייעצים בו הרבה. גם וקנים בגלגיות וכפיות, המחליקים בכפות ידיים גרושות את חרזיו העינבר ותולים עיניהם בשמים וגם צעירים נחפזים, שצורו המפתחות מיטלטל בעצבנות בין אנכעויותם.

מתענע לחמלה לא. בעצם אף פעם לא האמין בה. "הייתה טובה לומנים אחרים. ראש החמלה צריך להיות חוק מידות, אפילו

אחמד נארי, בדווי שניתוק עצמו מהמדבר. צילם צביקה ישראלי

האח נפת שדאי

אחמד נאדי אבו
עדורה, עוד
בילדותו בשבט
הבדוי אל-עזאזמה
עשה עסקים והרוויח
כסף. עכשיו, איש
עשיר, שותף עם
'יחידים, נכבד בלדו,
איש ליכוד. אוהו לא
ראו עולה על
בריקדות בהפגנות
יום השלום, לא
בלדו ולא בדהם
הבדויות.

1:40
 10:10

עלו מן המדבר

(המשך מהמחזור הקודם)

עזרת אברביץ מלמד את סודות הכיול המדברי על החלצה - סמל המולדת לומרנייה באוניברסיטת מנטלונת.

באחרונה הקים עיונת חברה, "סולי אל-כדיה", תלמידים, יתירים וישראלים שחזרי מדבר מסירים עמם בדרום הירדן, מבקשים במערה מגורים אמיתית באזור, באזורים נידים ובסודאן הבדוי שבמרכז כי אלו, למשפחתו הוא מגיע מדי שבוע. מטפל בכבשים, בעידם, רוכב על הסוס, אומר שלום הודר לדידה השכורה בבראשבע, לחיים המודרניים, לצי המוסיקה והחברה. לקראת חצות רע חיסה באיור כביש ערד, עם המשפחה, שבער התפרנסה מחקלאות. אביו המנוח מכר חלק גדול מכבשיו, כדי שגבני יוכלו ללמוד בראש שקט. שמונה בנים ושלוש בנות נולדו לאברהם וסלמה אברדיב. כולם נולדו באוהל, צמחית לכביש באר-שבע ערד. יוסוף גויה חשמלאי; ריי יונג - הרופא הראשון במיגור הבדוי; חליל - טוען בכיתרין ושרעי באר-שבע עראק - אנתרופולוג ומספק על זוויתך במיגור הבדוי בלחץ הדחם של משרד החינוך עבר חפן - מורים מרפסות - מקיר בכיר בקשת חוליה. עד היום לא חילקה ידושת האב בין ילדיו, כולם מטפלים במשפחה בחייה ובכבשים ואינם מניחים את האם השישה.

גם עיונת נולד באוהל. עד גיל 10 חי כבן מדבר. שיחק בגולות הבטיה, מעין שריש מאבנים קטנות. ביום יסודי וחיוני סיים בכטייה ועמד בבחינות הבגרות. החל ללמוד גיאוגרפיה באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, אולם כשחלה אביו, שהה ליד מיטתו חודשים ארוכים, ודעיון הלימודים נגזר. הגיע למרכז לגידול בעלי-חיים של אוניברסיטת בן-גוריון, נקשר לפרופסור דניאל בןן, וחזר שכנע בעלי עדרים להפסיק את הטיפולים המסורתיים בכבשים ולעבור לרפואה מודרנית. נסע לארה"ב, עבר בחוות מוסים ונתקבל לאוניברסיטת פנסילוניה. לפני תחילת הלימודים הלחץ אמר, והחלום האקדמי שוב נגזר. חזר לארץ, ומה עם המשך לימודיו? "אני עושה רפואתה של החיים".

התחלנו לדבר פוליטיקה. "לא התעניינתי בפוליטיקה, אבל זה לא טוב. הבדויים חייבים להחזיר לעצמם את הייצוג בכנסת, שהיה להם עד אשר נוצח ח"כ חמא אברדיב".

כיצד מקבלים אותך בחברת הישראלית? "אני נמנע, אם מסתריים ממני בגלל המצא. אני שומר את זה בבטן, ולא מוציא המצא. לך המכיר לאלה שאינם יודעים, כי הבדויים והיהודים חיים במדינת ישראל חייבים להסתדר ביניהם. אבל שותפים אינם מתוודים בינם לבין עצמם, אבל בסך הכל המצב לא נראה ביחסי יהודים-בדויים כנגב".

אחרי מרצת מעברתך "מרגלים אחי פרויקטים מקריים על חיי הבדויים. חוקרים יהודים מקבלים כסף כדי ללמוד עלינו, לאתר מכן אפילו לא באים להגיד תודה לאלה שסייעו להם. בעיקר, כואב לי היום של תושבים שחיו עמנו, ולאחר מכן אינם מכירים אותנו. לי אישית אין בעיות, עובדת קשה, קשרים טובים והעניינים חיים בחברת הסולידרית".

אור' בידד

אפניים, תורים ארוכים השתרכו ליד האוהל שלו לראות את המלא הבוצץ. ואף על פי כן "הייתה זו ילדות מאושרת, ילדות עשירה בחברה שאין בה דירצופיות. אצל הבדויים לא משחקים אותה".

לאט, לאט, בודרגתיות, התנתק מהשכב. בן 14 התחיל לעבוד בחוות. מועל חקלאי. הסימפיות, הגינות השלוה שהוא מקיין נקלטה אצל הרחובות. "הם ראו שמה שאני אומר זה לא מקטרה".

עד היום. 15 שנה הוא כבר שותף עם משפחה רחובותית בחברה לעיבוד פורסים ומיכון חקלאי. "המחזור גדול" הוא מתלהב ומיד גולש לפרויקטוגיה אקטואלית, בנוסח ותוקי יבנאל "אכל המצב בחקלאות קשה. הרחובים קטנים ואם הממשלה לא תעזור לייצוא - אין לנו זכות קיום".

חקלאות יש לו גם ליד הבית. אלא שהדרך אליה רצופה מהמורות, שלוליות ותוליות אשפה.

תרגיל. באיגוף אחר, בין תווילת של מושב ניר צבי, בדרך לא ררך, מוביל אותי אחמר נארי לביתו בשכונת פורס שניר. לא רחוק משכונת הרבכת. מן הסתם רצה לחסוך ממני את העובדה, את העליבות שמציעות השכונות האלה לתושביהן. אולי גם התבייש. אבל מהו אף איגופים לא טיטששו את מראה החצר האחורית, של המקום. לא ימחקו את יצירי הכלאים המזוהים שבין ברונים לאוהלים הפזורים פה ושם ואת גלי הוכל הגובלים כמעט בחצר ביתו של נארי. אלא ששם הסיפור כבר אחר.

אמנם "דק האוהל הוא בית" מבטלים הבדויים את בית האבן, אבל נארי כבר מרגיש אחרת. משקיע הרבה בבית שלו שמראשו כגיבוב טלאי אבן. התיר העמסו ביותר בביתו מצבור אדיר של כריות שמכית ושיחים. כוננות, תמורת לירות ללא הגבלה. על הקשר לארמה אינו שומר רק דרך הבלמות. מכיב הבית הוא מטפח מסעי אבוקר ורית וביניהם מקיפות תרנגולות ערביות צבעוניות. "משק חי" יצביע על הכבשים הרובצות בדיד המאלות ועל היונים המבצעות יעפים פרועים מעלינו, במרפסת המקורה.

את רשמית אשון, נארי מתפעל בשקט יעיל. אתה הנה חקפה היא קולטת איתות סמיו ותורת עם קטנה גורשה של קלמטינות. ארומת אמיתית. ישר מהעץ, איתות נוסף והוא שוב בחצר, חודרת על בחנות רגילה לכסידיה עלי ריתן ונקיס בך.

את "הלום המדבר" הפריש שלו גילה נארי בשבט. "סיפור אברהם מן הסתם לא שיקם שם. הייתה אפשרות להתחתן, אז התחתנו הוא מפסיר, כאילו מדובר בבחור קימה הבנות, כמו אימן, שומרות על המסורת גם בחוות. שמלות ארוכות, מטפחות לבנות, לא מצטלמות אפילו לחצות היום. הבנים לומדים גם בחיכון, הן רק בביים יסודי, אבא שלהן בבטיהל: "אם, הלימודים כבר לא אצלן בראש".

הוא לא, מונר אחון על רביכרית, אבל לצאת אינו יוצאות. מכלות הרבה בחצר המשוחפת למספר משפחות. מקישות ורדים ומיונת בהם מודרות עשנות מתחת לאוהלים קטנים. קרוב לוודאי נוח יותר מאשר לשפוח את המים על כידת הגו במטבח.

האפלות והחנות, זה הכלי של המשפחה. אבל כשהוא מוזמן לחתונה יהודית, אחמר נארי הולך לבד, רסמיה וחלילים בשארים בבית. הנה, לא מומן הלך לחתונה בתו של דוד לוי ואפילו תולדי כמה מלים עם השר. במצורה כבר שמעו עליו. פעיל ציבור נארי. יורד וחבר בוועדי הורים. יורד ועד השכונה ויועץ לענייני ערבים לראש העיר, מקסים לוי.

את האמת הוא לא הולך לישון כל לילה עם מישהו דובינסקי. ליל נולדתו איש ליכוד, אבל מי שרוצה לעזור לנו נויה מכנים לעזר לו? הוא מסכם את העלייה הקצר שהיה לו עם המעדר ואשר תהאכובה ממנו גילגלה אותו ימינה. מסתבר כי "טובה ציפור אחת כיר מעשר כשימים" תושבים גם אצל הבדויים.

גבר רציני, אחמר. מציעת שחומה. שלם ברא, יעניים ורשפות. לא פוטר לתולכלך בפוליטיקה. מומר על חוששים העבועים שלה. "אני מכיר אנשים יש לי ניסיון מתועסקת עם מועלים ופרדסנים, חסולשיקה לא גריבה לרדתיע, אמר לחשאיך אותה כירי אנשים פרועים, נאום אחמר. רקע גיפאל לשאלה "מה הלאה, אולי מנגנון ראש העירייה".

שאלה בלתי נמנעת ששובה גם לחשובה בלתי נמנעת: "אינני כשל עדיין לומר על העתיד". ישר, רישלומטיה הוא כבר למר.

נחמ שדמי

מבצע השנה של ויסוצקי:

"קומפקט-יה"

70 קומפקט-דיסק SONY ותקליט קומפקט

בתקופת המבצע 24.3.88 - 24.12.87
ווגרלו בכל שבוע
5 מכשירי קומפקט-דיסק
+ תקליט קומפקט-דיסק

- איך משתמשים?
• גיורו מתוך 3 אריוות כלשהן של ויסוצקי את דומן הקופסת עם חרזותאות לחכנת תה בעברית.
• (במבצע משתתפות רק אריוות שעל גביהן מופיעות חרזותאות לחכנת תה).
• הכניסו את חנוגרים למעטפה, צרפו את שמכם וכתובתכם וחשלימו את טיסמת ויסוצקי "בשבילי רק.....".
• שילחו את המעטפה ל"מבצע קומפקט תה" שרות שק נעול סניף תחשמונאים ת"א.
• בחגולה השבועית ותשתתפנה המעטפות שתגיענה עד מועד החגולה.

המבצע בפקוח רחוק וכפוף לתקנון המצא במשרדי החברה. יום 86-88

בהגרלה השבועית שהתקיימה ב-24.12.87 זכו:

- מר מכלוף חטואל - ביד-שאן
- מר אוברמן חיים - רמז'ון
- גבי אביטל אילנית - אזור
- מר שאול שאול - חולון
- מר איציק כחן - עכו

שבילי רק ויסוצקי!

חו המלכות

[illegible]

קײַר דולאד, ״טסע זומן״.

אי אפשר להחזיר לכריתים כאדוו
את חן העיורים, אבל אפשר לשמר
את שידור התמונה בסרט גן הימים
הזה. במיקדק החצי רזאים נכירור
את ה"לשני ואחרי" השיפור.

אי קי שובל

טל שחרף

צילומים לאור ירח. פטנט.

הירח כבר ראה הרבה בחייו הארוכים.
הוא סימסם הרבה חברים לומר את קורבנות,
וגם נאהבים, מה לא. אבל אותו, את הירח,
אין ארסים הרבה בצילומים. חובבי צילום
חשובים: מה כבר יראו בתמונה עיגול זהוב
וחושך מסביב. לכן יש סתרון, באמצעות

תמונות שצולמו כאמצעות חשיפה כפולה, קודם הירח ואחר כך הגוף.

השלג נמוג והציליל משתפר
 א אתה תובב ידיו, שורח, כראי
 תושמעו על ימי הבכשניש על כפרה אלה
 ותרדלשעו את איכות תאמנא ואל הציליל
 על שרד הוריאנו, כל חשבוני מרברב הקולטס
 ותורונשניש, איאכונה דודה ביותה, הוציר
 מ'מיר על הבכשניש וגם על תלמשום תחובב,
 לשפירטלסניש ציליל ואל הקיס, וגם
 לארופסו מקציעים ולמסוחו הדורה
 הבכשניש לשפירטלסניש מלפס כליל
 סארופאנו, אל מירעו למבשרי דראו
 בקיעו, דראו משפר ויחיותם יבשרי, מחיו
 ודחיסן שאכור, ומסורט אל תרעיס
 תורונשניש-האכסניש כל הקלסו הקלסו
 ואל האכסן על לרעב את כל הקלסו ורדיר
 אותה, מבשרכליל אקולחיוני, מלבי
 קל, מ'רענא סארופאניו, ודחיות
 יחיותיך נוסחתו, הבכשניש לשפירטלסניש
 משיכלו על ידיו, דראו מלפס למפס על
 נסורו תרענא, ואל מוריד את תרענא
 ומסרס את גוני תרענא, הדחיסניש כחור
 מידיו תמלאת הכסר ציליל ומאכס
 לחיות את תרענא הקציעית על תרענא
 המספול, ולדחיסנא תרענא כל
 האכסר.

לא מוחות מעניבת היא העוברה שמדובר
במכשיר כחול-לבן, מתוצרת
עיר-מדיאלקטרוניקה וירושלם, החברה
מתמחה בכיתוח מצוררי אלקטרוניקה
מתוכננים ומתוחכמים. מרן, אצל גאומתם
העיקרית של קברניטי החברה, היא, על כן
שמצריהם מועתקים עליי יצרנים
מהמזרח הרחוק, מה שמבטיח את קדמ
הישימה מכובדת של חברות-אלקטרוניקה
הגדולות בעולם.

אין ערשט און דאס צווייטע יאר, מ'האט
לעצטנס ערשט קלוג, מ'האט ערשט
מ"מ, און אונזער גאנצער ערשטער
תלוי בנדר שוין רוצה שיתפסו היח
בתמונה. דאס צווייטע יאר האט
חלק שוין, לעצטנס בנדר, באיה
מקום שוין בכל מספר לאורך המסע.

לד לחץ, פראנטי ומקטור כל הזמן –
החומר ממנו קרוצים הנורניקים הגדולים
ביותר.

"אני חושב שאני חופר לחיות
 אינפנטסטקול. בראיתו זה בגלל הדרגות",
 מוסיף מברין כי ריחות פלסטיק עדין נמצא
 בשלוחת הצ'קאאוט בעוד שאנחנו חוזרים והולכים
 בחנות לקרית שרון. "אני חושב שיש לי סינדרום
 האובדן של מכתבת היחסים ההומברט בן
 הולט (שפגשוהו שנים רבות ורומים מוצאם).
 האמת היא שאני לא חביר זה נובע
 מהאמת שהייתי אינפנטסטקול", אומר מורדורו
 בפניי ומצטט: "כמו אישיות אטיות, אולי
 מפני שאני חביר בן ימינו". שרידל שולח פנים
 מבעיתות ודברי מטפסות את חזקתו לא נדעם! כשהוא
 מנסה להחזיק את חזקתו בעיניו למספר שניות
 נוספות, מורדורו מנסה להחזיק את חזקתו בעיניו
 למספר שניות נוספות. "אני חושב שיש לי סינדרום
 האובדן של מכתבת היחסים ההומברט בן
 הולט (שפגשוהו שנים רבות ורומים מוצאם).
 האמת היא שאני לא חביר זה נובע
 מהאמת שהייתי אינפנטסטקול", אומר מורדורו
 בפניי ומצטט: "כמו אישיות אטיות, אולי
 מפני שאני חביר בן ימינו". שרידל שולח פנים
 מבעיתות ודברי מטפסות את חזקתו לא נדעם! כשהוא
 מנסה להחזיק את חזקתו בעיניו למספר שניות
 נוספות, מורדורו מנסה להחזיק את חזקתו בעיניו
 למספר שניות נוספות.

[illegible]

שְׁרִית פֶּרְקוֹל

דבוע לפני האהבה

במוקדם או במאוחר

שׁוּיחִם.
שׁוּיחִם מִשְׁפִּיק מְבוּרִים.
כִּי לֹדַעַת שׁוּיחִ יִקְרָה.
כִּי לֹדַעַת, שֶׁחֶשְׁלֹם הָאֲחֵר
יָבֹא בְּמוֹקֵדִם אִוּ בְּמִאֲחֹרֵר.

הם ידעו זאת.

מחוסר הראשון

מחשעת הראשונה שעיתונם גם

1. The first step in the process is to identify the problem. This involves gathering information about the situation and understanding the needs of the stakeholders involved.

[illegible]

עזרה

ידיד קנאי, יסני חבר קיבוץ גונן,
מציג אימוס וסנרל שעיצב עבור
מפעל "מגור".

המעצב היפני מקיבוץ גונן
לא נולד עם נעל ביד.

בגיל 20 התחיל הירד קנאי ללמוד כימיה באוניברסיטת אוסקה, יפן. היום, בגיל 47, הוא יושב בקיבוץ גונן, בצפון, ומתכנן את בעלי מנוף. בין לבין יש סיפור חיים מיוחד במינו. יותר אירני מפני. יותר ישראלי מיפני.

[illegible]

היתה זו תקופה של גאות כלכלית הודו
בגובה ממעמדו. בגיל 32 נשא אשה מקומית,
בת הכת המצויה ולגון נולדה בת, איידה.
כעבור כאותה עת שוב עשה השפירזאירני
הסבה מקצועית ועבר ל"עירוב ויחסי-עירוב"
בסניף המזרחי של חברת התעופות
פאן אמריקן. בין השאר עיצב מרצות
ועלונים של החברה, מיועדים להמוני
היפנים שערבו באופן מסגרת הסכם בין
החברות.

שיר זה נכתב לזכר ידו היקרה
הימים תובעים ממנו כאשר ידו חמישי
לשקלום. שיטתו החדשה התחללה לנרמם
ברבים הוא לארצות הברית והיה לנרמם
לאות הודיה שחידושו פורד הוביל
בכיתה זאת וכן עליו לא, כחן פורד, אלא
לעיתים ולעיתים בן מאותה סביבה חזקה
בדקום לשפר תוכניתם שבה חזק הוא
לחברות אחרות היה פורד חלוצם ומעם
אבות שיר וסופר על החברה הקובנית
בשיא. אלא שרדן ירצון הוא לארץ
לפני שנים אחדות, כמעט כקובניט גנו.
עם מותו כשהיה חלוצם גם זה עסק עבר
לחברת העדושה של הקובניט במועד, וזה
הנאמר על כביתו הידועים ותחנתו
האדומים שניה לחברת הקובניט במסע
ליזרזאב קבניט. אלא שגורן היה חלוצם לפני
שלוש שנים, עסק ליד תחנתו הקובנית של
הקובניט, עסק הקובניט מוריו ארץ
והחברות הקובניט, הקובניט מיתא ארץ
לעצמו מעט את שם הקובניט. ארץ יצא
לחברת רומנים, עסק מיתא הקובניט
והחברות הקובניט, עסק הקובניט מיתא
מיתא הקובניט, עסק הקובניט מיתא.

עזבדה

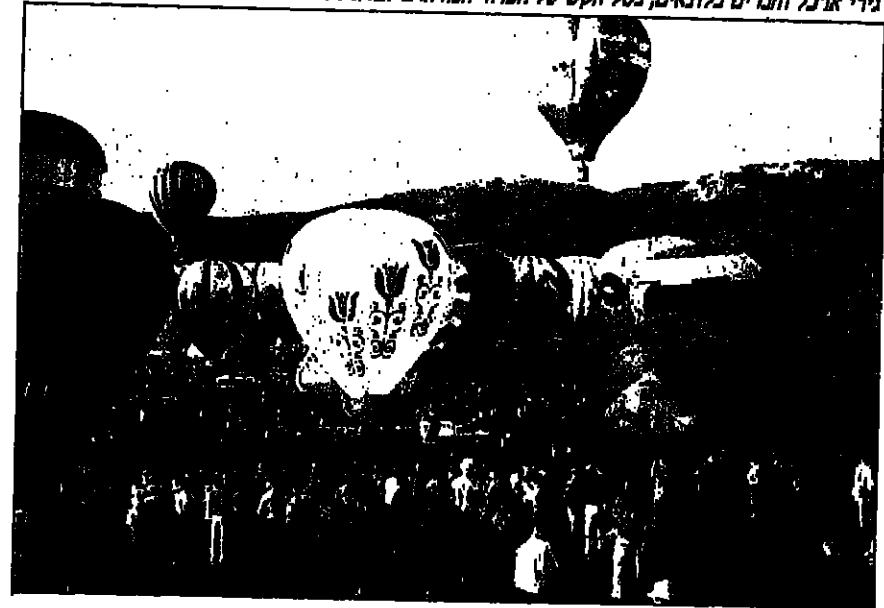
■ שינוי ■ שני מסמכים המסמכים
את תהליך השינוי המתחלל בסין
העממית: בעשור השנים האחרונות
עלה מספר העסקים הפרטיים
בסין מ-300 ל-90 אלף;

בין שולים וארץ

תמונות מכנסים של בלונאים.
מתוך לוחשנה בהוצאת "קרל".
מדינת מימרי. צילמה גיימס
סרנג ורן ברימן.

נדי ארבל וחברים בלונאים, בסל הקס של הכרז ומורה. צילמו גיל ארבל

תחילת יולי 1988 ירדע הנגב את עונת הפריחה המיוחדת ביותר שירדע מעודו. לכבוד שנת ה'40, ובמסגרת חגיגות "אל הנגב", יתבצע מבצע "הפרחת השממה". בניגוד לרגיל, השפע וההפרחה אינה קשורה בצומח אלא במעשקי. עשירות, אולי יותר, כדורים מורחים, בשלל צבעים וצורות, יתעופפו בשמי הנגב, במסגרת תחרות בינלאומית ראשונה מסוגה בישראל, להטסת כדורים מורחים מאוישים. בין המטיסים, אלופי עולם ומפורסמי גינס, שחצו את האטלנטי בסל מתנגד מתחת

לכבוד.

יום ומנהל התחרות הוא גילי ארבל, בלונאי מושבע. ארבל, בן 46, היה עשיר שנה קברניט באל-על. בעבר עמד בראש מעצת נורמנדטון וניהל את פרויקט השיקום בארץ-החור. היום הוא יושב ב"בית כלל", שם הוא מנהל את "ארבל-קידום פרויקטים", העוסקת בפרויקטים שונים, ביניהם איתור מפעלים בארץ-ה" על מנת לענינם בהשקעות בארץ, מתוך תגות שקשרי השוק המשותף שלט, ויזילו את הייצוא האמריקני לאירופה.

ארבל גבוה וקומה, וקרוסטיהרצל מעט את פניו, מרכיב בחולצה כחולה, לפעמים מוגומת, על כדורים מורחים, ועל תרומתם השמבציאלית, לא תאמינו, לציונות ואהבת הארץ...

הוא מרכיב בגודל: "מסרת האידוע היא 'לתוריד' את הצמון דרוסה, אל הנגב. ללמד אנשים אהבת המקום, להראות שיש חיים גם ארץ-תל-אביב. אם נצליח להביא להניגה הו המונים, שישו בנגב שלושה ימים, משך תחרות - הישנה המסורת.

באוקטובר האחרון התארח ארבל בתחרות בלונאים פורחסימאיישים, שנערכה באלבוקרק, נירצבסקי. תחרות שנתיית מסורתית בשם "The Big One". זה היה מחת ארץ כש-508 כדורים מורחים עלו בעת ובכונה אות השממה".

שיגעון הכדורים מורחים רכב בארבל לפני כארבע שנים, כשהיה עוד באל-על. בעת שהותו בארבל, ביקר בתחרות כדורים מורחים - ונרלק, הוא הוליש להביא כדור פורח לישראל.

לדעתו, הידיון בכדור פורח הוא דרך טובה להראות לחיירים את גופי הארץ, "מכשע לכדור הפורח אפשר לצפות בנגף לאסילאט, במהירות של תמישה קמ"ש. אם רוצים, אפשר לרתף גם בגובה צמרות העצים. יש בזה אלמנט מרגיע, שקט".

בארבל כדורים מורחים והפכו גם לענף ספורט. המסרה - להגיע לידיו מקסימלי ברמת הטיסה. מורדים את הידיון בשיטות שונות מעבר מעל יעד שהוגדר מראש, חסלת של אשונים בגודל אגרוף למרכז מסרה הממוגנת על הקרקע והשחלת חישוק על מוט גבוה. ההצלחה אינה מובטחת - "באלבוקרק, מתוך למעלה מ-500 משתתפים, רק עשרה הצליחו לפגוע במרכז המסרה". תחרות שהציתה יותר מכל את רמיונו של ארבל, הייתה ה"Key Grab" - על הטיס לחטוף מפתח שמונת על מוט ענק, וזה לא סתם מפתח.

המרכז במפתח פונטיאק אדומה מורל 88, שמחכה למנצח על הקרקע. לדברי ארבל, "זהו ספורט שמתאים לכל. לא נדרשים כושר גופני או יכולת טכנית גבוהה. תוך 10-12 שעות אימון, ניתן לקבל רשיון להטיס כדור פורח, ולורגיש כמו ציפור דרוח".

6,000 כדורים מורחים ברחבי העולם, מתוכן 4,000 בארבל ו-1,500 באירופה. ובניגוד לצפור, אין פחד בשחקים! "הכל קורה לאט, בקצב שנותן לך אפשרות ליהנות מן הגוף. אתה יכול לרוץ בגובה 80 אלף רגל, או להבדיל, מעל צמרות העצים. במקרה של חשש, אפשר לנחות בכל רגע".

בארבל הציע ליעקב אגמון, מנכ"ל מסה חגיגות ה'40 למדינת ישראל, לערוך תחרות כדורים מורחים באיזור לטרון, הוא נתבקש לארגנה בנגב. הוא ניאות ועכשיו נכנס האידוע, עליו הוא מושק, להילוך גבוה.

עד כה נרשמו לתחרות למעלה מ-40 מטיסים מארצות שונות.

ביניהם פר לינדסטורני מבריטניה, שנכנס לספר השיאים של גינס, לאחר שהצה בקץ האחרון בכדור פורח את האוקיינוס האטלנטי, ודוד לויז מארבל, אלוף העולם לשנת 1986. לדברי ארבל, בלונאים מתגוש המורחי מגלים התעניינות גדולה בתחרות, ואפשר שגם הם יגיעו.

ארבל מסקו, שהתחרות בנגב תורח את התפתחות הענף בארץ. למעשה, זו פעם שניה שהוא מנסה להחזיר "בלונאים" לישראל. בודש מרץ האחרון, בישרו העיתונים על "קברניט אל-על, המבקש להטיס בלונאים מורחים במאק הידיון. לא כל כך הלך לו. לדבריו, ממני שמשרד התחבורה לא העניק לו רשיון להטסת הכדורים.

עכשיו כבר יש לו רשיון. והתכנית רבות. כמי שמחזיק היום ברשיון כמעט יחיד במינו בארץ להטסת כדורים מורחים, והישראלי השני שעשה עמו את הקורס בארבל נמצע מלסום, הוא מתכנן הקמת בית ספר בו יקנה או הוראת ההססה לאחרים.

דיקי ריבלין ■

בקץ הקרוב יכרחו
בשאי הנגב עשרות
כדורים מורחים
בשול צבעים.
ספורט חדש מוצע
לישראליים.

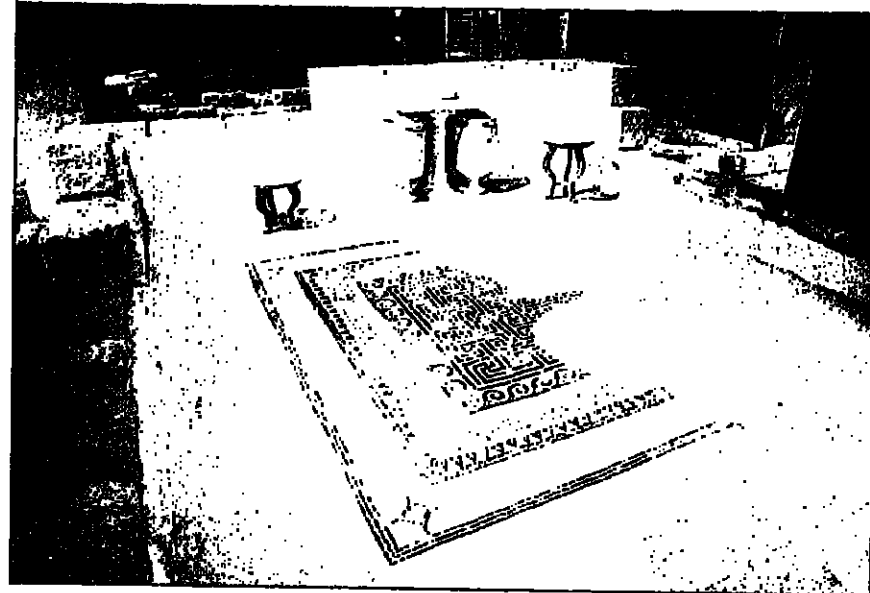

שורלי מוריסון, 18 חודשי, בימים למידת בריחה היא בתוכן חרש, בערבים (שעמקים)
בשכונת, שלא יפיעו ללימודים (מלגות) במסגרת צבאית בסיוע ביטחוני (שעמקים) בשכונת
בתל-אביב, חלפת להיות שחקנית. אסתר צבאית בסיוע ביטחוני (שעמקים) בשכונת
בתל-אביב, חלפת להיות שחקנית. אסתר צבאית בסיוע ביטחוני (שעמקים) בשכונת
(גרמנים) על זה שחלפת להיות שחקנית. אסתר צבאית בסיוע ביטחוני (שעמקים) בשכונת
עצמית (ציונות). גרמנים 1704 ומשחק, לא יודעים שאני אסתר, לא נמנעת כי לא חלפת
לחברותי חסות, אסתר חלפת תלך לבוא, אסתר חלפת - ללמוד משחק.

משה משה

צילום: משה שעון

משה משה

"ליוונוג דום" בלי טלחיווה, אכל עם דהטיס מאבן על ריצפת פטיס. דודו.

עשירה ומפוארת" הסיוור ברובע ההרדיאני מוביל אותנו, ממערב, לכיוון דר הבית מורחה, לאורך המדרון ההולך ויורד ממזרחי הגבעה של העיר העליונה, באזור כיכר בית כנסת "החורבה", עד לדר הבית הכתים ניכנו על המלע הטבעי של העיר, ולכן הם מדרגים. אלה שנחשפו היו בעלי שתיים ואף שלוש קומות. קומת המרחף ניבנתה על סלעיהם או נחצבה בו.

איך הגיעים לשם?

הגישה אל רובע המגורים ההרדיאני והממצאים הארכיאולוגיים המוצגים בו - היא דרך מגיש החצית של הרובע היהודי. כשל עבודות חפירה המתקיימות ברובע היהודי, אין כניסה לרכב משער יפו אל משער ציון. על הבאים ברכב פרטי לקחת בחשבון את מצוקת החציה באזור הרובע ואת גרירת הרכב החונה בצורה לא חוקית. לכן מי שאינו מוצא חנייה ברובע - עדיף שיחנה מחוץ לחומות, באזור שער האשפות או שער ציון.

הכניסה אל הרובע ההרדיאני היא ברחוב הקראים, סמטה הנמצאת מימין לרחוב בית כנסת החורבה. על חזית הבית ממנו יורדים לסיור המאלף רשום: "ברובע ההרדיאני, מוזאון וואהל". שעות הביקור הם בימים א' - ה', בין השעות 9 בבוקר עד 5 אחר הצהריים. בימי שישי - עד לשעות הצהריים. מחיר כניסה - 3 שקלים. לוחילים ולסטודנטים - 2 שקלים. פרטים אפשר לקבל במשרדי התכנון לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי בירושלים טל. 288142 - 02.

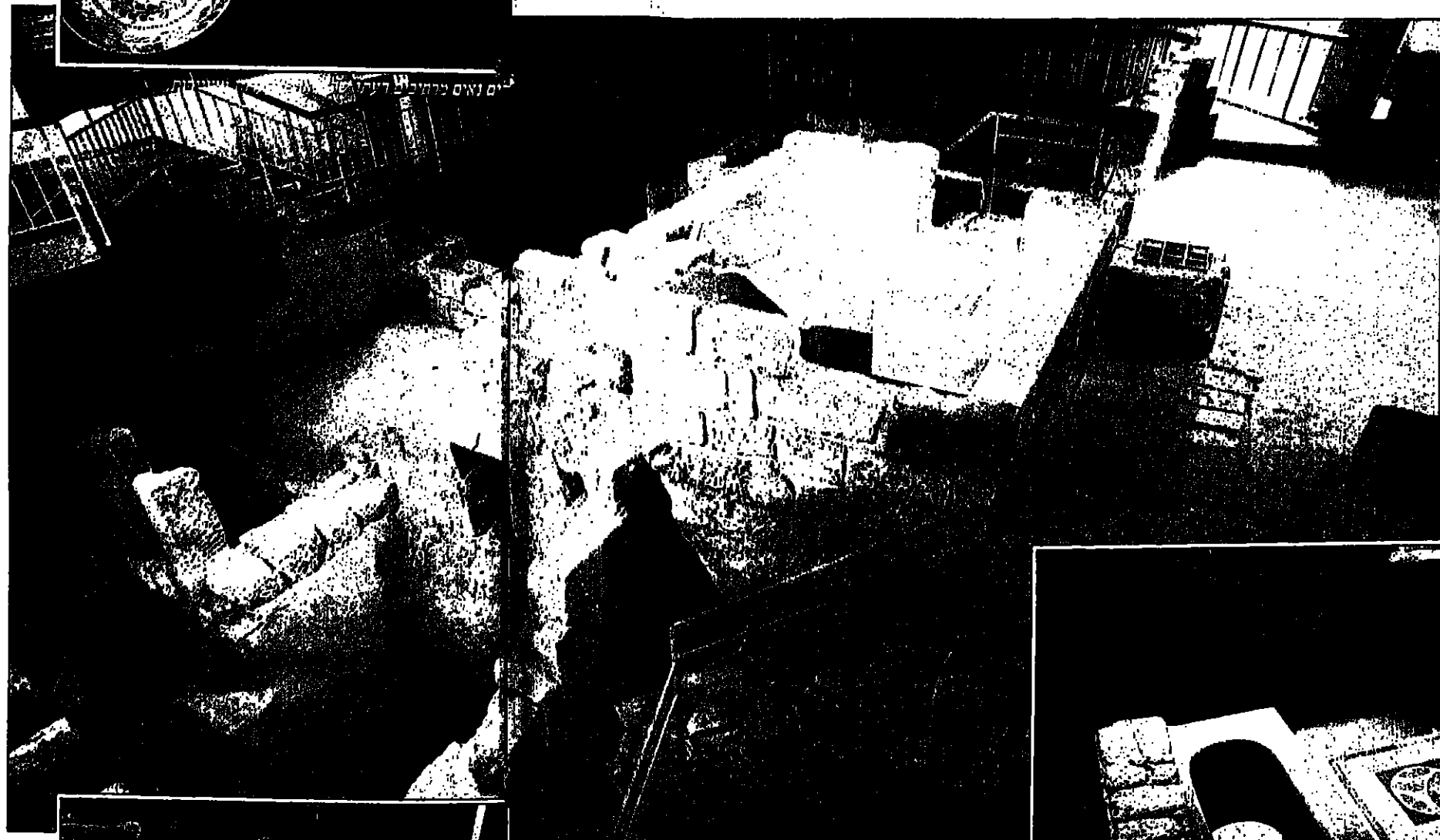
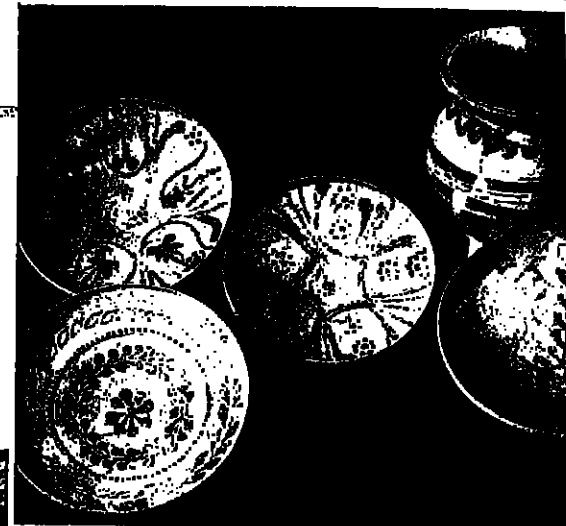
תא אריה בנדד צילומים: דודו האריס

הרוב המאמין ביותר את הרובע שנחשף הוא ריבוי המקוואות. לכל בית - לפחות מקוואה פרטית אחת משלו ובאחד הבתים אף נמצאו 4 מקוואות. "מכאן אנו למדים שריידי הבתים היו יהודים שהקפידו מאוד על ריני הטוהרה", אומר פרופ' אביגד. לצד המקוואות נחגלו, לראשונה בירושלים, חרדי אמבטיה. חדרים אלה מצטיינים בבמאר רב, שלא היו מבישים גם היום את החודלות בשכונות המפוארות ביותר.

הבתים שנחגלו כאן מצטיינים בשלל רצפות מוזיקה. בבית הראשון שאליה נכנסים במהלך הסיור - מוביל חדר מרצף בפסיס אבן צבעוני יפהפה אל חדר האמבטיה והמרחץ. גם קרקעית האמבטה עצמו מקושטת בפסיס יפה ולא צריך הרבה מאמץ כדי לרטיין את בעל או בעלת הבית משתכשים כאן להנאות בחוף בועות והקפי. "אלה הם המסיפטים הקדומים ביותר שנחגלו בירושלים", מסביר פרופ' אביגד. "אלה גם המסיפטים והחדרים הראשונים שמצאנו. הם שונים מדרומיים בכך שאין בהם לא פסל ולא רמז, אלא מוטיבים גיאומטריים וצמתיים. העיסור במרכז המסיפס מכונה ודה או רוטה, בצורת שישה עלים".

בתים שנחשפו - נחגלו סוגים שונים של מקוואות. כך נמצא מקוואה שאליה נכנסים מבעד לדלת אחת ויוצאים משניה, כדי להפריד בין מי שכבר טוהר לבין מי שטרם טוהר. במקוואה צנוע יותר - חצץ פס בולט לאורך המדרגות בין החדרים לעולים. המים במקוואה, על פי החלטה, צריכים להיות מים לא שאובים - מי גשם או מעיין. מתכנני אחד המקוואות ברובע מגורים עשירי זה מצאו מרחץ מקורי. ליד המקוואה בנו בריכת האצות מי גשמים. צינור אבן מקשר את הבריכה עם המקוואה, ודי במגע מי הגשם עם מי המקוואה כדי להביא לטיהורם. באחרים מבתי הרובע נחגלו גם מוקעי הסקה מנותח לרצפות הבתים.

החשך בעמוד 27

גום מדרגות מחבר בין שתי קומותיו של בית המדרש. קטב, אל-ארמה.

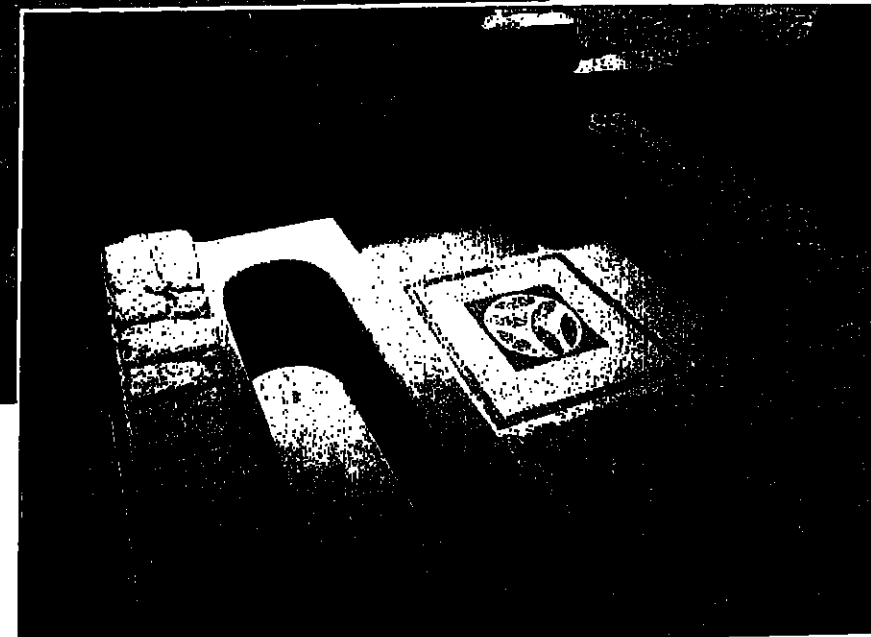

כך זה נשמע. מימי בית שני.

על ביצורי היריבית, אך לא ידענו על חיי היום יום באותה תקופה. איך פן עיר היתה זו, מה היתה צורת המגורים, מה היה מעמדה והחירות שעשויה פה גילו לנו לראשונה את כל העובדות שהיפשנו. ממה שראות פה עניינו - מסתבר שכאן היה אזור מגורים של משפחות אמידות ביותר, רובע יוקרתי של אצולה ירושלמית בימי בית שני, שכן הבתים כאן הם ממש אימונות פאר מרובי חדרים ומצויידים במיטב המתקנים של אותם הימים, המלמדים על עיר

ליוונוג ססס2 שנה

זה מה שגור גישים
כאשר יורדים
שלושה אחרים
בלבד מאכלס
ברובע היהודי
בירושלים ונקלעים
לרובע אגורים
מתקופת הורדוס,
שנחשף באחרונה,
אחרי כמעט 19
שנות עבודות חפירה
בפיקוחו של רובי
נחמן אביגד

דלת אמבטיה בחדר הרחצה של אמירי דהקשת. התמונה.

הגדול והחדר במינו בארץ. על מלאכת החשיפה והשיחור ניצח פרופ' נחמן אביגד. המשלחת הארכיאולוגית החלה בעבודה ב-1969, במקום שבו תוכננה להיבנות ישיבת הכותל. החפירות נמשכו כ-5 שנים. אחר כך כוס התגליות בעפר ומעליהן נבנתה הישיבה בסיום הבניה תן שבו נחשפו, כשרצפת הישיבה משמשת, למעשה, גג לרובע ההרדיאני השוכן במעין אולם תת-קרקעי ענק. למולה של המשלחת הארכיאולוגית - נחגלה במקום החפירה רצף מושלם של כתי מגורים, על חריתם, הצדחתיהם והסימטאות המובילות אליהם. העשר המדויק של הממצאים במקום - איפשר לפרופ' אביגד ולצוות עובדיו לשחזר את הרובע ההרדיאני ולהציגו כמעט כמו בימי תפארתו. לאורך מסלול ההליכה בין חוליות המפוארות של ימי בית שני, תוצבו גלריות וכוכיות ובתוכם מימצאים שנחגלו באזור החפירה, מפות, דברי הסבר ותצלומי ענק של המקום לפני, בעת ולאחר החפירה.

הרובע שנחשף ושוחזר - מצוי בעיר העליונה של ירושלים, המתוארת בתורה בכתיבי יוסף ברשתתיה. זוהי הרמה הגבוהה והרובע שעליה משתרעים כיום, בין הנהר, הרובע היהודי, הרובע הארמי ואזור הירצין. הרעה הרוחת בין הארכיאולוגים היא שירושלים התרחבה לאורך זה בתקופת השמונאים. "המקום שאנו הליכים בו כעת היה מרכז העיר העליונה בימי בית שני, אזור המגורים העיקרי, מסביר פרופ' אביגד. "ידענו הרבה מאוד, בעיקר

רובע הקראים שברובע היהודי בעיר העליונה, מרחק פסיעות אחרות מרחבת בית-כנסת "החורבה", מוליכת דלת וכוכית ומספר מדרגות אל גלגלת עברה של ירושלים. כאן, במעמקים, מחסן למבקר - כמו נצטרות חסון - מסע מרחק ומשלהב את הדמיון אל ירושלים של בית שני. יורדים שלושה מטרים מתחת למפלס הרובע וכבר נמצאים כ-2000 שנה לאחור. מלאכת חפירה, שימור ושיחור אריה, חשפה ומציגה כאן לראשונה רובע מגורים שלם מתקופת המלך הורדוס, המאפשר הצצה אל חיי היומיום של משפחות האצולה היהודית האמידות שחיו כאן בין השנים 37 לפנה"ס ועד לשנת 70 לספירה, מרע הרבנה של העיר.

הרובע ההרדיאני המפואר, ומשתרע על פני כ-3000 מ"ר, הוא

מסי המוני ועל אור מזה דוכנת צעירה. לידה ניצב פלד לרד.

**השלג איחר להגיע
השנה לאחר
החרמון, אך משהגיע
- שוב אי אפשר
היה לעצור בעד
ההתפרצות ההמונית
לאחר, שאוביינה
כבר בחורף שעבר.
שיבוטים רבים יקלו
על המתיילים באחר.**

צילם: ואן צפת

ארבע קטנות: חשבת המוצר לחנייה הרחב באופן משמעותי. גם כיתהספר לסקי שבמקום, נערך היטב לקראת העונה. נרכשה מעלית חדשה למחלמי הגלישה וכפי שנמסר היא עושה דרכה לארץ: שופר מסלולי הסקי ונרכש "חולל שלג" חדש להבשרת מסלולי הגלישה ולהדירוק השלג בהם שופר השירותים בתחנה העליונה והוגדל מספרם נרכש ציוד חדש לסקי באסטרטיה ובעלי סקי מתוצרת גרמנית: הוגדלו מספר המחלות: הורחבה המסערה במכנת התחנות ועוד.

לילדים המבקרים באחר החרמון נוספה אטרקציה חדשה ומיוחדת: סוסי פוני. היה זה פלד לרד מנהאטי"ב, נשי ווא לשלושה ממנוני סיני בסמנת קוריינה לשעבר, שסייר ומסר עי חום לקבל את רמי פיצויי הנסיכה מסיני. בסיוע כספים שהתגלגלו לידיו בירושלם - פתח במקום חוות סוסים לרכיבה ולטוילי גישים.

פלד לרד, שיוסם מיוזם במיט ובקער "פייטר" במדי צה"ל, החליט לייצר מחלמר סוסי פוני בגודל מיוחד, כאלה המסוגלים לתפקד בקרע ובשלגים. אפשר לראותם ב"סטארי החרמון" שבירכבל התחנות באחר. לרד יושב לידם ומפתח לילדים. הוא וסוסי כבי הסכי לחלק בלתי גורד מהחרמון, וגם שחלוץ רק ימים ספורים מאז הגיעו לשם.

מחר הועדנוגו המותח 5 שקל רשאי כל אחד לרכיב על סוס פוני בשלג הצהר. אפשר, כמובן, להצטלם למוכרת. על השבון המצטלם, כמובן, ואם בכסף מרוב - המתיילים באחר החרמון הם בדלקים: בניסה לאתי בימי חול - 7 שקל לילד, 9 למבוגר. בשבתות - 9 לילד, 12 למבוגר.

בניסה לאוטובוס (קבוצות, 50 איש) 330 שקל ביום חול ור420 בשבתות. עליה ברכבל - 7 שקל לילד ו9 למבוגר בימי חול ובשבתות. לרשות הגולשים יש גם כרטיס עונתי, המקנה לבעליו בניסה ושימוש בכל תרכבלים. מחירו - 300 שקל למבוגר ו270 לילד. להברי מועדוני הסקי (קיימים בארץ שלושה) - הנחה בסק 30 שקל. אחת הנקודות החשובות באחר היא המרפאה, שהי בגלישה אנו עוסקים בין השאר. תושב המקום, י"ד מישל ברקאי, הוא מנהל מחלקת המיזן בבית החולים העירוני בצפת. אשתו - רופאה אף היא ואקראון-גרדון. י"ד ברקאי נטל חששה ללא תשלום מכילה בצפת לכל עונת החורף - וידע עם חובש וגם אמבולנס הם מאיישים את המרפאה באחר.

במה הם מסגלים, בעיקר בקישים, גקיעות, ודופרקיות (במו כתי היצאת ממקומה ויש להחזירה). על כל אלה מתחשפת סירת הבטיחות באחר, הנקראת "סקי פטרול". מספר מנהל האתר אלי מרגון "אנשי הסיירת מפטרולים לאורך כל המסלולים. ומפקדים לפקח שאנשים לא יסתובבו מתם על המסלולים או שלא יחדרו מהם לחצץ נמנעים תוך כדי פינויים למרפאה, לא לפני שקיבלו עזרה ראשונה הכוללת גם קיבוצ במקרה הצורך. הנמנעים משונים במחלות מיוחדות עי לידיו האמונות של תרופא במרפאה.

ביתהספר לסקי באחר מעניק את יסודות הסקי להנעים ישנם מדריכים מחולל - מארח"ב, אוסטרליה, שווייץ וצרפת. שיעור קבוצתי שלה 15 שקל לאדם בקבוצה והוא נמשך שעה 50 דקות. שיעור פרטי ליוח - 30 שקל לאותו פרק זמן.

במגירת אחר החרמון שמורות עוד חכניות לרוב. ההנחלה מבקשת להעזר את האתר לפארק שיהיה בו אגם מלאכותי, עם מגילות יבשות, לאורך 900 מטרים. אפשר יהיה להגיע בהן למרחאות של כ40 ק"מ והדוכן יוכל לזמן את המרחאות בריה. הנגלשות האמורות תופעלנה בקיץ. כך שהבנות הוא להפעיל את האתר בכל ימות השנה.

ארצי המושלגת

חרמון גלשו כבר אחרי מלחמת ששת הימים, הרבה לפני הקמת אחר החרמון ב'1971. היו אלה "משוגעים לדבר" של ממש, שלא כחלו באמצעים כדי לממש חלום ישן בארץ: לגלוש בשלג עברי, ממש כבאוצות מוצאם. בארץ היו אז פחות מ200 גולשי סקי, בעיקר מבוגרים שהתמחו בכך עוד באוצות מהם באו, בעיקר מאירוסה. כיום יש בארץ לא פחות מ30 אלף גולשים, והכל תודות לאותו חרמון המודיק לעיני כל המבקר בגליל העליון.

כשם שהקלאים נושאים עיניהם לשמיים עם תחילת עונת החורף ומייתלים לגשם - כך גם אנשי מושב נוהאטי"ב שלמרגלות החרמון, האנשים המפעילים את אחר החרמון, הם מייחלים לשלג. ככל שידר, ומה שיותר, כך תימשר העונה עוד ועוד. כך גם יהיו עשרות אלפי מבקרים, אם לא מאות.

מנחת הגולשים

שנת השיא באחר החרמון הייתה אשתקד, השלג והאשון והכבר ירד בחרמון כבר לפני 15 דקות ב15 בנובמבר והאתר נפתח. עובדה זו הביאה לשיא מבקרים 360 אלף לשם השוואה: בעונות 83/4, 84/5 ו85/6 - לא ירד שלג בחרמון, לא היו מבקרים, לא הייתה הכנסה והמנכ"ם הכסף של החברה המפעילה את האתר היה בכי רע. ואז, כאמור, באה עונת החורף בשנה שעברה - והגלגל הסתובב, או כפי שאומר מנהל האתר, אלי מרגון, מנהאטי"ב "העסק בחרמון עלה על חגל הנכון".

השנה נפתח האתר ב27 בדצמבר, כחמישה שבועות ויותר מאוחר מתאריך הפתיחה בשנה שעברה. פירוש מעשי של הרבה כי100 אלף מבקרים פחות. אך באחר מוצאים נחמה בעובדה שהשלג נחת במנות גדולות והסופות הקונות שהיו בסוף השבוע הראשון - הערימו אותו לגובה של שני מטרים, ברכבל העליון, ולכדי מטר אחר בתחתון.

החרמון

בבוקר פותחת האתר - השתוללה עדיין סופת שלג עזה והפתחת נדחתה. סמוך ל11.30 בבוקר שקטה הסופה, השמש רוחה האתר נפתח. המבקרים הראשונים בו קיבלו ציוד הבטיחה והתח חופשות. אלה שנהנו בבוקר הפתיחה לאתר וחיכו בסבלנות לפתיחת השערים - אכן זכו בהנחה.

אנשי מושב נוה אטי"ב (אטי"ב - לציון זכרם של אברהם, מנחם, יאיר ובנימין, אנשי סיירת אגוז שנפלו בקרבות רמת הגולן) המפעילים גם כפר נופש 100 דירות, מסעדה כפרית מפוארת, אירגון טיולים באזור והאווירה של פאב במדי השודרת שם בכל ימות השנה, מועסקים בחברת אחר החרמון כשכירים.

חבי' המושב, אלי מרגון (88, נשי פלס אחר) מנהל את האתר משנת 1983, חי, נושם וישן את החרמון ועל פיו יישק דבר. בסיפוק רב מספר אלי על כך כי שהעונה המצליחה, אשתקד, סייעה רבות להשגת שיפורים רבים באחר, בהשקעת של קרוב למיליון דולר. משרד התיירות: שהחמיים עימו לא היו מי יודע מה כשנים האחרונות, שינה את היחס והגישה מקנה לקצה. שר התיירות, אברהם שריד, עוד ביקור בחרמון לפני כמה ימים ועמד על השיפורים.

הביטוח לאומי והמנהל הארצי, ממלוחל, במיניה במקום, וחלקם

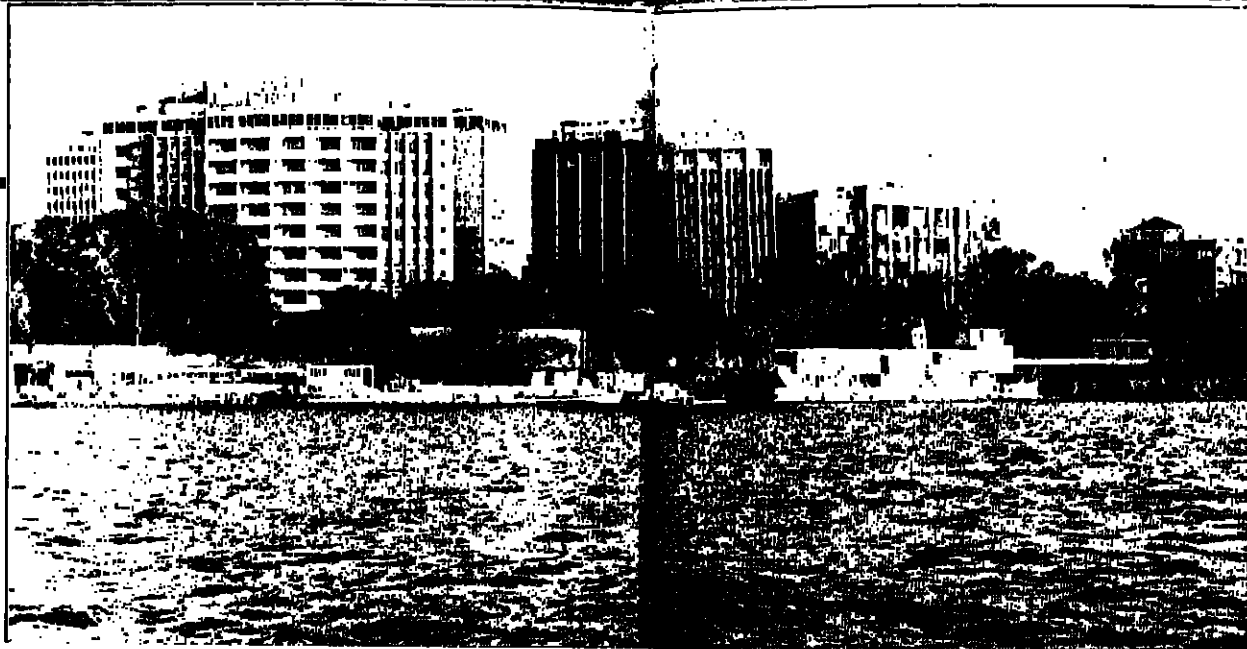

"שריד" על שלג

"אני נוטל ככל שנה שתי חופשות באופן קבוע אפילו יזהפך העולם - אומר יוסי ולי, מנהל אגף הביצוע בחברה הממשלתית לתיירות, תושב ירושלים המגדיר עצמו כמנוגע לחרמון ולסקי. שבעים בקיץ ושבעי סקי בחרמון. יוסי, נשי וואב לשלושה (גם האשה והילדים משוגעים לחרמון ולסקי) נרכס בקצרת השלג, החרמון והסקי, כשהחל את עבודתו בחרמון בשנת 1970 בהקמת תרכבל. "מאז ועד היום אני מלווה את אחר החרמון", הוא אומר. "לפני 1970 - לא ידעתי אפילו איך כתובים סקי". בעונות 3-1972 - שהה בציפוח בחרמון לרגל עבודתו, ומאז המכה "קדחת השלג" שלו בחרמון לחופות מרפא. מנהל האתר, אלי מרגון, מעיד עליו ואומר כי "עונת החורף בחרמון בלי יוסי - איננה עונה".

11.4.85

אלך פנים למצרים

מבטלים בדרך. אחד מראשי האופוזיציה אי אמר למעריכי, כי חל שמרינות ערביות נוספות לא הצטרפו ליוזמת השלום של הנשיא סאדאת "יכולנו לתגור הרבה ממנוקותיו של העולם הערבי".

מצרים היא יעד בלתי רגיל לחברת ההיסטוריה של המזרח התיכון. מצרים הפרענית הייתה אחת מענקי התרבות של העולם העתיק. היסטוריה זו חשופה כיום לעיני המבקרים בשפע במצרים מימצאים ארכיאולוגיים. רצוי לפתוח את הביקור במצרים הפרענית במזיאון ולאומי של קהיר, ללמוד את התקופות ולמשש את הממצאים. לאחר מכן לצאת לאזורים הידועים של הפרמידות וטאראח בקהיר ולאחר מכן לכוון סאדאת, במצרים עלית באחרונה חוקם בקהיר כבר פרינטי משחור, בו נהגים 200 צעירים וצעירות את חייהם כנגנון הצעירי הקודם. המסע לכוון תבצע עם הסברים בסיסה המבנה "סידת חומן" המשייטת במימי הנהר עד האי שבו חוקם המפרח. במקביל רצוי לבקר בכפר מצרי בלונת ואם זה לא ניתן, ממלך לעשות סיור במזיאון והקלא, בו משוחזר כבר בחיפולכ מבנה.

קהיר, כבירת העולם הערבי, מספקת שפע תרבות ערבית למדינת השכנות. בסמיכות קהיר נמצאים כל הסמרים המערורים עני אל חוקרי ערב. קהיר היא גם בירת הידור הערבי, אי כי היא מתנעת מכך נוכח התפשטות האיסלאם הקנאי. לאורך רחוב אליהם, רחוב התימירות, שוכנים מועדוני הלילה האכזזיים, שתוכניותיהם ידורות למרי. במועדוני הלילה במלונות האפר מצגות תוכניות מעולות מהפולקלור המצרי המודרני, במחירים שווים לכל נפש.

מצרים היא גרעין לתיירים, בעקבות הרפורמה הכלכלית החדשה, שבמהלכה הורתה הממשלה להחליף את חוזהו ללירות מצרית, כותאם למחירו בעולם. עד לא מכבר, שילמו הבנקים בעבר 100 דולר ל130 לירות מצריות, היום, שכרו של שוטר או סקר ממשלתי מתחיל הוא כרבע מהו, אך לא תשמע תלונות ממי תושבים. התיירים נהנים מאוד מהמחירים הנמוכים, אי מחירי החוק אוסר לתוציא עתיקות ממצרים. אולם יש שפע של מוכרות, עשירות אכן או נחשת, כנגנון הפרעני והאיסלמי וכן

בתצלומים - מראות ארץ היאד, ארץ ישנה וחדשה. ודכי חדש - המסור של קהיר.

היה מצגת היום בפני אורחיה ככר סואן בו 14 מיליון תושבים בבוקר 12 מיליון תושבים בערב, ודומה כי היא משתרעת על שלוש קומות. בשמה העליונה - רשת ארוכה וצפופה של גשרי כסא, הקולטים לאורך עשרות קילומטרים רבבות מכונות. אוכלוסיית העיר מתגוררת בקומת הביניים מתחת לרשת הגשרים. ובשנה האחרונה נבנה הקומה התחתית של קהיר - מינרת המטרה, הכוללת ופולטת מרי שעה אלפי אנשים. תורשים גאים במטרה, כי פתר את בעיות הצפיפות, והא תרכבת התחתית קיעת ויחידה במרחב התיכון.

הגשרים והמטרה הם גולת הכותרת בכמהות הנשיא חסני מבראק. רחוב נמצאת בעיצומה סלילת 40 ק"מ אוטוסטרדה שתקף את הכרך, ממנה יסועו כבישים לובעים העיר, שלא ררך תרחבות המפוקקים.

המישל המצרי הנוכחי משנה במהירות את פני מצרים. המטרה לעלותה מרינה יפה יותר 52 מיליון תושבים ולרבות התיירים שפוקקים אותה. המצרים מאור רגישים לנושא התיירות, נוכח המצוקה הכלכלית, וחבות החץ התופפות והמסור הכרוני במסע ור בקופת המדינה. התיירות תופסת מקום שלישי בהכנסות המדינה, אחרי ייצוא הנפט ואגרות המעבר של אזורים בעלת סואן, מסיבה זו שומרים שלטונות מצרים על כסחונם של התיירים מכל משמר. האוכלוסייה מתייבת לתיירים, ולא חשבו מאיוז ארץ באו. גם לישראלים, גם היום, כמעט בכל בית מלון ובאזורי תנוש וההיסטוריה מוצבים שוטרים מיוחדים, ממשטרת התיירות. כל תלונה של תייר מנושלת מידית, כיסריות.

משכילים במצרים משוכנעים, כי מבראק עושה רבות לשיקום התרבות הנתונה במצוקה, לבניית תשתית כלכלית חזקה ולעידוד תנוע לתיישוב במרכז המערבי או בסני. מדיניות התיירים גאים לספר, כי תהגת מבראך החליטה, שחונות צעירים חסרי ידור, יוכלו להקים לעצמם, בסיוע הממשלה, כפרים חקלאיים במרכז. באל עריש לדוגמה, אכן צמח שכונת גדולה חרשית, והכפרים לאורך כביש החץ בסני המכו לעידוד. גם לאורך תעלת סואן ניבנו ערים חדשות, וכלב המרכז, לאורך האוטוסטרדה איסמאעליהדקה, צו חות חקלאיות.

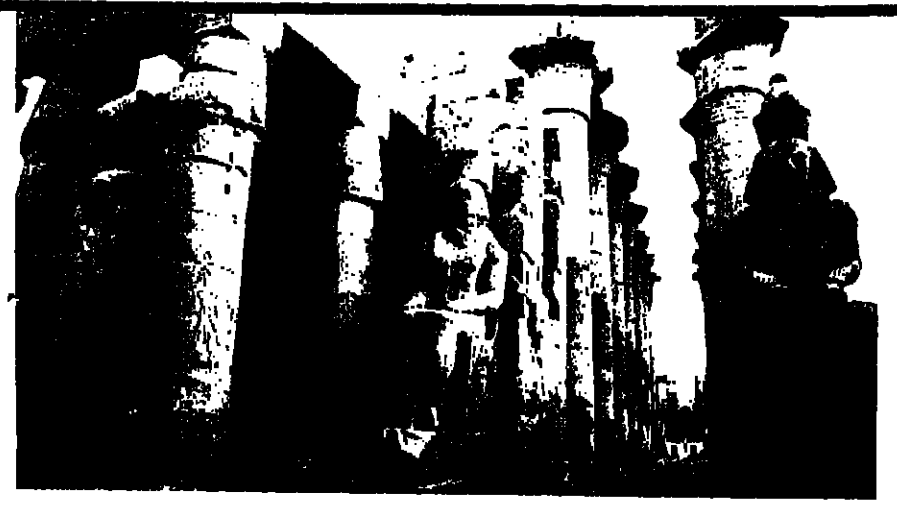
לרבי המצרים, הצליחו גם חסינות לאכלס את המדינות הצחיחם המקשים את אלכסנדריה. מדיניות התיירים נהגים לנסע דרך המרכז המערבי, כדי להראות את הפרחת השממה, ולחונר בכביש הדלתה הירוק. בדרך המדינית ("אל עריש אל סאדאת") ניתן לראות כי חקלאים משתמשים בשיטות חדשות, אך בדרך הדלתה ממשיכים מיליוני חקלאים להשתמש בשיטות מיושנות, חלקן מימי הפרעונים.

מעניין לראות את רבגוניות האוכלוסייה, בשכונות עשירות אוכלוסית ערה, בלבש עממי ומודרני, על מרח ציווי האסלם, ובשכונות שירה כנגנון הדומה לה של שכבת אמידות ובינוניות בישראל. והפריים, אי הם בלבושם האיסלמי, וכללית מצנם וכלכלי טוב.

החסורות והקדחת לכיסם של חלק מאוכלוסי מצרים, וזלות חיסית לישראל: שלושה צבעות שלה במצרים 500 דולר, מור אגרי למצרי המצוי, שמשכר כ200 לירות מצרית. לחדש, כלומר כ90 דולר. מדיניות הנשיא. מכונות להעלאת רמת המחיה של תאזרות ואסיל ראשי, ותוספות העיר למסכנת שלא כדאי לשים

מצרים משנה את פניה במהירות. בסני חראו איך השתנה התקווחו שהכרנו כעם. אחרי תיור במצרים הפרענית, לא לשכוח את זו האיסלמית. ואח הקברה: בעלנו חירות ובטכרים חקראו על האחרים שבודדכם. כאן יש קצת יותר מזה.

טיול חו"ל

לנח את אחיר הטיול. לא לאכול בכל מקום.

למלונות האפר במצרים, רצוי להמין מקום באמצעות חברת נסיעות בארץ. ישראלים שגרסו כי יותר וול לפנות ישירות להילטון או לשרתון בקהיר למדו שליטה עולה 80 דולר. בהמנה בארץ - תצי מהו. הפרש המצרים בין מלונות 5 כוכבים ל4 כוכבים רב. רמת השירותים די דומה, אבל 4 כוכבים פחות מרווחים. מלונות 3 כוכבים עולים בדרך, גם הם נעים.

גם אנשים המעריפים לטייל ביחידה, בדרך כלל נסעים במעם הראשונה למצרים בסיוע מאורגן. אין זו ארץ תיירות מן הסוג האירופי המאריקני, עם מוסלים רב-אגרי-פרקסס" על אם הדרך. חברות רבות מצרונות טיולים למצרים, במחירים שונים ובכרונות שירות שונות. כולן מוודות את המטייל מראש: דירוג המלונות נסך במידה מסוימת מתווסף במערב, ייתכנו שינויים בלתי צפויים בתוכנית ובמלונות (ימה יותר נמוכה מהמומחשט) וכיו"ב. משתלבים, אבל "קבלו זאת בהבנה, זאת מצרים".

הנסיעה באוטובוס למצרים נעימה, בעיקר בדרך חזרה, 8-7 שעות קהיר, א, כי ביקורת הגבולות המצרית והישראלית אינה מעכבת זמן רב. בנסיעה ח"איקהיר מתעכבת הביקורת, בעיקר בצד המצרי, ואם מניעים אוטובוסים אחרים, העיכוב יכול לאורך שעות אחדות.

כעת הנסיעה באוטובוס, ניתן לראות את ערי החץ חקלאי שבקיבת תעלת סואן ואת הפיתוח לאורך התעלה. הצית תועלה כחור האוטובוס, על פני המעבורת, מעניינת במיוחד, כי תמיד עוברות בה מילכיות נפט ענקיות, אם הכרתם את אל עריש קדם, תושפת, כיצד צצו מלונות פאר וכמיליון דקלים.

רצוי לבדוק מראש ולנתח את הרכב המתיים של טיולים מאורגנים. הנה שלוש דוגמאות, כאשר הנסיעה למצרים חזרה - באוטובוס

8 ימים של נציאת הציורי - מחיר בסיס 400 דולר, מלונות 5-4 כוכבים, תוספות: טיפ 15*20 דולר, טיסה לאבסימבל (באירה) 75 דולר, היסל 75 דולר, טיסה חזרה לארץ (באירה) 124 דולר, קהיר-אסואן ברכבת, לוקסור-קהיר בטיסה, כלול במחיר הבסיסי.

9 ימים של יחידה לנגנת האבק - מחיר בסיס 515 דולר, מלונות 5*4 כוכבים, טיפ 20 דולר, טיסה לאבסימבל (באירה) 75 דולר, היסל 57 דולר, אין פרטים על אפשרות טיסה לארץ, קהיר-לוקסור ואסואן-קהיר ברכבת בלבד, כלול במחיר הבסיסי.

8 ימים של יחידה האורגניזט - מחיר בסיס 575 דולר, כל המלונות 5 כוכבים מן הרמה היותר גבוהה, טיפ 20 דולר, טיסה לאבסימבל (באירה) 75 דולר, היסל 85 דולר, טיסה חזרה לארץ (באירה) 124 דולר, קהיר-לוקסור ברכבת, אסואן-קהיר בטיסה, כלול במחיר הבסיסי.

כמרים, לבדוק מרכיב הטיולים הם על בסיס חצי-מסלול ויש ימים עם ארוחה אחת בלבד. יש להזהר באכילה, לאכול רק במסעדות מאושרות לתיירים, המגישות מה שתבקשו, בצורה מתקבלת על הדעת. ממלך להימנע מאכילה כשרים. אמנם המוסלמים משעלים שחיטה כשרה משלהם, אבל אצלם גם הנמל כשר לאכילה. ערישים ירקת ורנים טריים על אש, בעלי המסעדות יסבינו שחררה צענמן כיצד מילים על האש את הדג הטרי. בכל עיר מצרים יש מסעדות שהתמחו במטעמי דגים בלבד. אשר לשתי - רק מפותות ומבקבוקים פקקים. המים העיגוליים וולים, נמכרים בכל מקום.

ניתן לרושם ספירודים מצריות בידי אנשים, במפעלים מיוחדים, הם מועתקים מצוירים פרעניים או איסלמים מקורים. המוצרים גבוהים מאוד, בכדי העלות וגם במפעלים, אך אותם ספירודים נמכרים כול כשוחקים העממים. אפשר, כמובן, לעמוד על המקד, כגוה בשוקי המזרח. קניות אחרות - בגדי עור ברמה גבוהה ברחובות היקרה שבמרכזי קהיר ואלכסנדריה או בגדי עור וולים, באיכות ירודה, בשוקים. מוצרי עור אחרים הם חקים מעור גוש הקסדה. העללים אינן לפי הסק הישראלי.

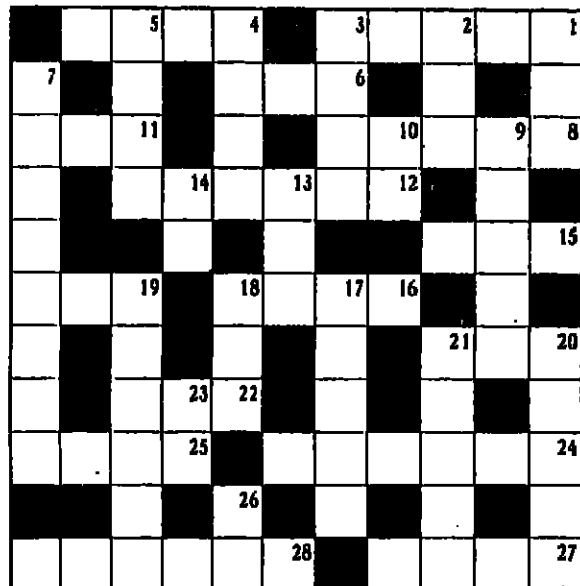
מלבד תדקושה הפרענית, ממלך להכיר את מצרים האיסלמית. כדאי לבקר במזיאון האיסלמי והמסגרי קהיר, המכונה "עיר אלף המסגרים", המעניינים ביותר הם מסגר מוחמר עלי, הנדול כמנזר תיכוני, והמסגר שבו קבור השאח האירני. כמובן אין לפסוח על ההיסטוריה של הקהילה היהודית בקהיר ובאלכסנדריה. בדרך כלל מוסלמים בסורים בית הכנסת של הגניח הקהירית הידועה ובית הכנסת שברחוב עדלי, המפשיך למעול עם היהודים המעטים שנותרו בעיר.

שני גבאי

ת ש ב ז

הפתרונות צריכים להגיע עד יום רביעי 13 בינואר, עם ציון מספר התשבץ על הועמסטה, אל: "תשבץ גבר לעניין" מעריב, ת.ד. 20010, תל-אביב 61200.
הפתרונות יתפרסמו בעד שבועיים. בין המתחרים נכונה יוגרלו:
5 תקליטים מתנת "הריאצ" ו-2 ספרים מתנת "ספרית מעריב".

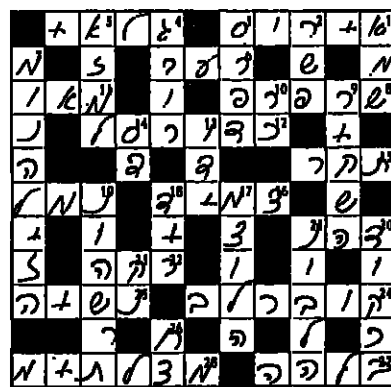
תשבץ מספר 60

מאונך:
 (1) רעש קל; (4) משבעת המינים; (6) מביאי התנ"ך; (8) צפור המבשרת בארצנו באביב ונזכרת בתלמוד כהה לרחם; (11) אולי; (12) בקורת דברים שברוסט או במכתבים; (15) מספל במוסמ; (16) עצלן; (19) עובר אלילים; (20) רפה, תשוש; (22) בחשאי; (24) קרון הנע על מסילת ברזל בתוך העיר; (25) שם כולל לצאן ולבקר שיש לאדם; (27) - - - (משמע; (28) בירת מדינת ג'ורג'יה שבארצות הברית.
 מאונך:
 (1) רעל; (2) פוגי; (3) משתתף במשחק ספורט; (4) תוצאה של אי-הכרעה; (5) בעל חוב, מלה הערש למרדע מן הלוח את חובו; (7) המסע ממנו חזרו הבריטים ללבנון בשתי מלחמות העולם; (9) קוצרצט בנייה המבוצע על-ידי אמן אחר; (10) שליח מהיר; (13) אשפה; (14) מסולם הגלילים; (17) כלי המשמש לערידה בארמית חזל; (18) חזריכה; (19) משורר רוסי גדול (1799-1897); (20) צמור שיר סכנה היציבה בארצנו; (21) לטאה בעלת עיניים גדולות וחזרות עפעפעיות; (23) עילוי; (26) זעיר.

אהרן כהן

מתוך תשבץ מס' 58

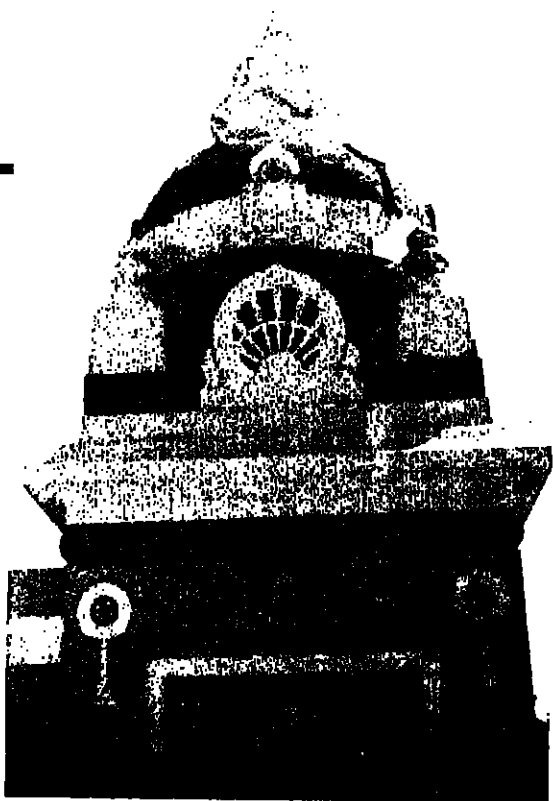
זכר במסר: אורי שפיר, באר-שבע
 נחמה זמנא ברלינסקי, קריית-אונת יוסף
 נויבאר, ק"ל מיתרצ'ני רט'ן ורג
 מרין, צולו חיה רוקי, רמת-גן ארן
 מרין, נציצונה אבסל דגן, רעננה.

מיוס מסמט שנה והתנן אעמוד 19

הגוש האמצעי של הבתים שנחשפו, כולל שישה בתי פאר המעידים על רחבות ידיו ברהם בנותי. באזור הבתים נשתמר בצורה מעוררת השתאות "סלון" משפחתי. חדר גדול, מרצף בריצפת פסיפס מרהיבה כיופיה. כאן נחגלו כמעט הראשונה גם רהיטים העשירים גילו שולחנות חדרים מגורים, המעצבים בצורת עמוד שגובהו 80 ס"מ ועליו סבלת שיש. שולי הסבלה מעוטרים משלושה צדדים בציורים. אחד השולחנות מעוטרים בצורה של שולחן רחם ולידו סידור "הסלון" המוקבל באותם הריהם. משמורי הבית עיצבו את "הסלון" בדיוק לפי אופנת אותם הריהם. במקום נחגלו גם שולחנות נוספים, המורכבים מנחלת אבן עגולה הנשענת על שלוש רגליים מעץ, שולחנות כאלה מוכרים גם במסורות תלמודיים. בתוך בתי הרובע התוראני נמצאו מאות כלביבות, מטבח ועבודת קצות אבן וקרימיקה מסוגים וגדלים שונים, כרים, צלחות, סגלים, מגשים, מיכסים, משקלות אבן, שעוני שמש תוראנים על אבן, סקקים, קוסמאות חכשישים ועוד. באותה תקופה בולט השימוש חרס בכלי אבן, פורס, איבגו מסביר כי לפי ההלכה אין האבן מקבלת טמאה ולכן היה רב השימוש בה. אולם מרגע חורבן הבית - פוסק השימוש המאסיבי בכלי אבן.
 על עושרם של היריירים ניתן ללמוד גם ממוצרי היבוא של אותם הריהם, נקיות מערכות כליל-אכל מחרס, כעצ בארס. מוצרי היבוא המרשים ביותר היה לוג, כלריצק מוכרבים, מרשים ביופיו, שחיבה מפניקה ועליו כחובת ביופיה המעידה כי הוא מעשה ידיו של איוון, אמן חובכית המפורסם ביותר בעולם של אז. בעולם כולו נחגלו שלושה כלים כאלה.
 בעלי הבתים ברובע לא חשבו מעצמם את מנעמי הריהם וגם לא נבנו משעשועים. במקום נחגלו כלי משחק בצורת קוביות, ריסקיות מעץ ועליות וריות שונות ששימשו למשחק, משה המכיר את ה"לוג" של חרס. גיש הרובע, לא רק שנהגו לסבול באכזבה, אלא שהקרישו גם תשלומים לרובה להטעתן וההוצאות על כך מלמדים שלל כל האופר האיווירי הקוסמומיקה שנהגלו בבתי. על עושרם של היריירים ניתן ללמוד גם מהעיצוב הנפני של הבתים. לבי המפוספס הענקיים והמרשימים - נעשו בכל הבתים שומש בציורי קיר צבעוניים, מראסקות. באחד הבתים נשתמר קיר שלם ועליו טיה צבעוני. אולם, שטימני ושריפה שכיחות את חוץ העליונה בח' באולו, שנת 70 לספירה, חודש לאחר שריפת בית המקדש, נחננו בו ליהודי ברך.

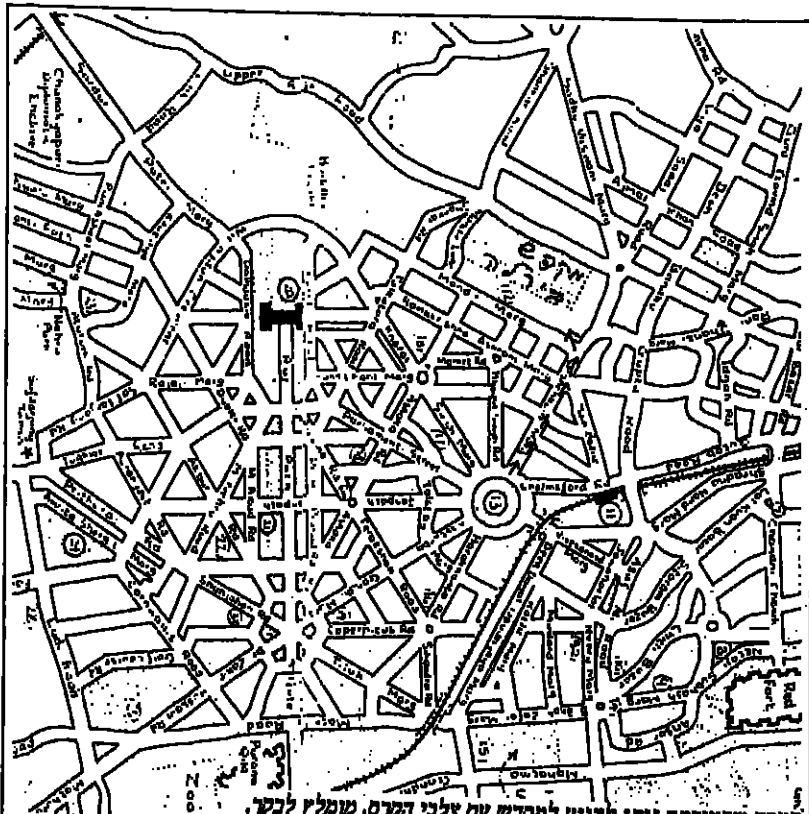
אריה בנדר

צלב קרס, קוסטיקה בלשון קוסטיקס, מקשטים את מקדש זיקלה בגירדלה.

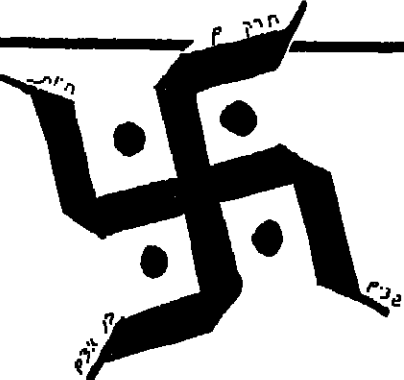
הזרז. צלב קרס מסוג אחר.

בין האתרים היותר מפורסמים בגירדלה, בצד קבר גאנני, מגול נמצאת ב"קוסטאב מינאר", בניין העלמנט המבצר האדום, נמצא גם מקדש זיקלה הממוקם ממערב לכפר Connaught Place. המקדש בולט ומבדק בצבעי הדקדוקים והקירש לא רשנ, המקשים את הריהם, לאשחור לקשמי ולקישנה - שהוא אחד הגילגולים של רישנ.
 בנוסף על עושר הצבעים והמוצגים - מושכים את עינינו סמלי צלבי-הקרס העשירים סביב ומשרים אוירה עכורה וחרוזות לא נעימים מתקופות מלחמת העולם השנייה. מכל פינה מבצעים ועולים צלבי קרס וצוירים רגשנו כאלו עמי העולם מלכת, כאלו לא היה כלל גרמניה הנאצית. גם הצבע החרס, המסח סביב העלבים, מוכיר את "התולדות העומות" של הנוער ההיסטורא. כך אנו רואים, כמובן, את צלבי-הקרס, אולם לאמיתו של דבר, צלבי-הקרס, הנקרא בלשון מקסיקאית Swastika (קוסטיקס) הוא מין קמיע שסימל אצל ההינדואים קיום אותה, שלום, חיות, בריאות או מול טוב, וכן את השמש במעגלה הדינמי, זה סמל קיום ביותו, שהפשיסטים אימצוה לליהם וכינוהו "צלב הקרס". ההינדואים הקדומים השתמשו בו כסימן למול במולדתם וקברו אותו ת.ד. 20010, תל-אביב 61200.

המקדש שבעזרה ניתן להגיע למקדש עם צלב הקרס, שומלן בלשון

עם תרמיל ובלעדיו

בתוך גלגל השמש, שסימל את האנרגיה העולמית שריא היסוד לעוצמה ולכוח, העלב נראה כמעין מאוורר המסובב את השמש. מכאן כוח - וגם תרומתו בסיוע השמש להעניק אור וחום לעולם. מאוורר יותר קמה בהדרגה כח מיתורית, שהיא המשכה של כח קדומה יותר, שגוריה מאסו בכל ענייני העולם הזה ואפילו בלוש, והתלכו עירומים. המסתוריים הללו הם שנחננו משמעות חרשה למה שעתידי היה להתגלות כצלבי-קרס. ענפי העלב סימלו בעיניהם את ארבעת היסודות שסמנו מרכז העולם:

1. הדיקס;
2. הווח;
3. בני-אדם;
4. שרי.

זהו, אישוא, גלגולו של צלבי-הקרס, אולם יש אומרים - בצדק או לא, ועל זה יש ויכוח - שצלבי-הקרס מיוחס לאדם הקדמון, שהגיעו למני אלפי שנים לאחר. הסלר, כידוע, ניצל את צלבי-הקרס למטרותיו הוא.

בכל אופן, אנשי אותה כת מסתורית, אסרו על מאמיניהם מניעה לרעה בחיות, אפילו, והעידות ביותר כיתושים וחרקים למיניהם.

המסל הדרוע לשימנא טמל לחדים את יסודותיו של עולם החי בני אדם, שריה, חיות וחרקים. למטה, חזרי הבת המאמינה בכך באויסות.

למני מרישחם לשנת-לילה, נהג אדם, שמונה לצורך כך, לגרש את החרקים ואת החיות שהננו סביב הבית, כי להשמדם - הרי אסור.

המבקר במקדש שבגירדלה, או במקדשים אחרים ברחבי הדר והמזרח הדרום - טוב יעשה אם יכין "שיעורי בית" בהיסטוריה או במיתולוגיה ההודית. כלי עבודת הכנה כלשהי - אין כמעט כל אפשרות להכין ולעמוד על פשר המסלים הריהם, שחזרו משומעת ברהם.

להלן סדרות עור:

1. ספר חשבו באנגלית הוא: Hinduism, an introduction מאת Shakunthala Jagammathan ו-Vakil, Feffer and Simons. בהוצאה את הספר רק בהוצאת המסרים בבומביי - במסכת למחנות ה"ל".
2. ספרו של ר"ר עזריאל קליימן "הזרז", בהוצאת "מעריב".
3. שומלן מאור לבקר במזרחית ישראל בירושלים, בתשע"ב מיוחדת המוקדשת לתרבות הדר. מרש וריא, שאורכו 200 דקות מוקדש גם במשך כל שעות היום. התערוכה נמצאת באגף הנוער. כן יש אפשרות לקבל תיודוך בתשלום.

כתב וצילם: אילן זומר

[illegible]

ראנו בעתון שיתור האופוניונים "נורטרס" יוצא לקראת חג המזורים של 1988 בבריסה ריגולגליית עושה המסמנת, אולי, את מתיית ההמדרש של העשית האופוניונית הבריטית, שהיה שנה נחשבת מבחינה בעולם, אולם בשנים האחרונות נהנה ונחשק.

כמו מריכת יצירי האופוניונים בבריטניה, הכוללת גם "נורטרס" הגדול, המפורסם והחזק, נחשק לעיבודם מול העשית האופוניונית המהפכנית. אסילקוט המהפכנית אבל כמו עתה נחשק גם נורטרס המכונה מאגר ושל לרעיהם. את זה חשבו אופוניונים הכרונוסלי. אופוניונים גלית האומרים לעצמם: לא תאמינו, עוד בבורג

20

הימים נקטו, השומרים הבריטים והרצים של אצטדיון הדרמטות
הרביבוע על אופנועיו "סרטיק" נעלמו מנוף חירונו. אתם נעלמו,
הרביבוע, מכם נעלמו מציגים של אופנועים, ביניים וקטנים. אופנת
האופנועים הגיעה בסערה והקלה את הלבדים. אדריכל את שמות
האופנועים המופלאים ודיוקן את מדרג האופנועים היפאניים. שהשיגו
האחלה בן העין את האופנועים הבריטיים, שלא לרוב על
האמריקאים.

עד שיום אחד אתר אגנחו קוראים בעתון "שטרונס" הבריטי
מתעורר סאטרו. ונזכרו בן רבדמי, חסר פריטיס ופוינטינס בני
העיתונות של ארצות-ישראל, לפני משיטוה שמע את השם
למברטה, ואסדה! לפני משיטוה ידע לבסא את המלה
העברית, "אחוק", ואסדה! "דוקאטי".

וכזו אתר ימי הפארתא וקאטא, אדן סקר אתר, ששער ידעו
לעיתים קצתים, בעתון היפאני אופנועים של "מבלי", שיאטא, שרובים
לדורוה המונגא "אדרי-שיאל העברית" מכוני, סיפרו שרובים
לדלו, והשומים נקטקים של עתים עתים, שער ידעו שרובים והעברית
העברית ודיוקן אתר לרשויה, בעתון, לפני משיטוה שמע את השם
המופלא, גראו רכבי האופנועים הלדלו חסרית מתולונות. אכל
העני "מסלנו", פוינטיס בעתיל עור את שבו תולונות על
האופנועים מחוצות הבריטים, שרית-העיתונים שלום גמורה לכזו
של מכל הדלק על "אקים" הלהיתית, הקבועים מחתל מושב
האחור והמופעלים בדריכה ומשכה לאחור. האופנועים של מושב
ימים.

אדריכל גברו וישבנו אגנחו על ה"טורנומים" וה"מסללים".
הימים נקטו ואחר נעלמו בתחום השכחה עד שיום אחד קראנו
בעתון "שטרונס" חריים, כן הכורונה ששתתיר אחרי. ואלי
כל מלא עניו ימי הכורונה כליל.

■ מנחם תלמי

[illegible]

נחוץ לאומנויות. היה להן "גורדונון" או מצולס, או "בי.אס.איי." היה להן קני עומק. היה להן אפסועי – כל השכיחים שזיהוהו להן – יעלה להן תחשקת את מושבו האחרון, שחתכותן אונות בדורכטם – ששחרתם, ששחרתה אונות דוהיני' דינוג' בערסו. בדרדכלל תחתה יעלה להן הישועה מאחור לבושה בחולצה מתוקה, או בסודור הבגלים כל ששמשקס כלבולס.

היה להם לרוביכא אפסועיג'ב, ותיחחרות, מקומות מיפסו. חילאבם ביוקיי שסנתו, ויה מקומלין קני "מגריב" ל"מגריבו". מאחור יתרו יהו יורדו למדרכו של "ברוקלינקא" שמבורד אלנבי. בקנורתימיפסגו אלה יהו מגיניע בעלי "הגורדונוס" האבניציוני, ה"מאליס" המפסועיג', בעלי "היידירוניג" הבבנים עומני'. תתקצמו. יהו בעלי "איווא", אלה אלה חבשו למרשיס ומקני. כל מאן אלה בעלי תחילת הנושנים, שחלתת "הגורדונוס" שלהם יהיה דיתול ולא גרילת.

בערבי קני הייתי יכול למגוש את מרשיס "הגורדונוס" ותאחירי סטוכים למדרכו של "יסמן" ברוחב אלנבי. כאותם ימים תחשק ופיש – קיני יהיה האלנבי תחת שסנתו לרעות לזכור, וכך, יהיה תחתיה בחולצת האלנביה הוקות מותחנות יושבת על האונק ותאחירי של האונק הדום – היה תחשק סמכבנים היחתיקל ותחלתת האפסועיג'ב יהיה כל חולצת האלנבי לא גיניע תגרילת ותחלתת האונק יהיה תחריבניג'ב. תריון יפסו, תגלבישת תחאקי הנצחית של פמיס, לא תהאשל על האפסועיג'ב מבכסו, שאני מגיני' דבו. ואלו, כל דני ערש תהיה תהיה.

אלוף העולם בשחמט
מאמין שיש לו
"מספר מזל", המביא
לו הצלחה. הוא מגן
עתה על תוארו בקרב
הכתו וגד קרפוב.
קרא על כך בספר

קספרוב המלך

מנחת
שאול הון

להשיג בכל החנויות
ובספריה "מעריב",
דרך פ"ת 24, ת"א.

פנויים פנויות שימו לב!
הבגידות גוברת – ככל שחולפות השנים
צלצלו עוד היום: 052-450927

TANDBIG

מועדון פנויים ופנויות יהודים
WORLD JEWISH SINGLES CLUB

טיולי חורף אביב 1988

- מצרים 9 ימים יציאה 18.1 22.2
- קניה 9 ימים יציאה 17.3
- תורכיה 15 ימים יציאה 29.4 27.6
- ליל חסד כצותא עם פנויים ופנויות מכל רחבי העולם.

★ ניתן להמשיך ביחד עם המטילים מחו"ל
חופשה מחנה בת 7 ימים בארץ
בדבר פרטים על פעילויות נוספות:
טנז, החברה הגאוגרפית, רח' סבירי 8 ת"א
טל. 284113 לפנות לענת

מיני מלכותי מ"מ

הכל תחת קורת גג אחת

R M

הכל תחת קורת גג אחת

23 כדר
אזור התעשייה חוטר
נתניה
22329 טל.

אולמי

חדיש חדיש וממאר

האולם לאוני הטעם
400 איש אירוח
תפריטים מיוחדים ומגוונים
שירות אדיב מקצועי
על רמה של ★★★★★

616844 / 5 חדר, אוויר תר חוטר

"אולם מעולם אחר"

רהיטים כבדים

בית ה- שליין לק

מצבעת רהיטים
בסגנון איטלקי
חדש!!!
צפוי אפוקסי,
מיטלי ושוש
מבצע 10% החתה
25064 טל.

חדר, אוויר תר, טל. 619032

סקורפיון

פאב

כיכר העצמאות 4 טל. 616922

דאו רחל

"אחבה בשחקים"
המשימה חסופית,
ניכנה אמריקאית 3
ועוד רבים אחרים
ב"

בואו לראות ולהיווכח
אחד העם 11 נתניה טל. 053-334759

מסעדת אבן-יוסף

מאכלים מזרחיים
גריל פחמים
דגים בשמן עמוק
ובגריל

הרצל 19 נתניה טל. 342258

מ.ת.ק.מ.

מערכות תקשורת מ"מ

שווק שירות וחברת מערכת
רב קוית
טלפון פנים, טלויזיה
במעל סגור
מכשירי אלקט
ציוד האונה
אנטנות
טלפונים

שטמפר 12 נתניה טל. 347275

אגרילים

מכשירי חשמל

מכשירי חשמל

מכשירי חשמל

מסעדה סינית

מסעדת היוקרה לאוהבי
הבישול הסיני

CHINESE RESTAURANT TASTES

619507, 619504 טל.

דאלאס

הלבשה לכל המשפחה

הכי צריך! 10 ש"ח

16 ש"ח

תשלומים נוחים
מכשירים כרטיסי אשראי
ש"י וזמן 4 נתניה, טל. 336028
(מול המשרד לערוב)

דפוס אופסט "גידו"

(עופר בן אמוץ)

מכון לצילום ויצור
לחות אופסט
מכון לרפיקה, ברומיד
סדר צילום
כל סוגי עבודות הדפוס
צילום מסמכים באיכות גבוהה
מכשיר חדשני

שטמפר 8 נתניה
טל. 615652, 614037

אגרילים

מכשירי חשמל

מכשירי חשמל

מכשירי חשמל

מנ העצב

מוצרי מזון טבעי ואורגני

מבצע הוזלות ענק

(לחודש ימים בלבד)

מוצרי מאפה
בעוניים
ויטמינים טבעיים
צמחי מרפא מיוחדים
יועץ לתזונה נכונה
מקבל במקום

חדש!!!
שירות משלוחים
חיים חביתח
מעל 50 ש"ח

שמואל חנניב 13 נתניה טל. 334377

פונדק הים

Pundak Hayam

חטסקייה בנתניה

מבחר בשרים ודגים
באיכות ובטיב מעולה
מבחר סלטים
צילנט בשבתות
ניתן לקחת חביתח
חכל באריות מיוחדות

חרב קוק 1, טל. 341222

המלחמה הבאה:
גז ועצבים

עושר עולמי:
המיליארדרים

ביון: הקשר
הישראלי של
גיים הגדול

מוסיקה: לנצח
בלי פסק בכים

עיצוב: ויטואזים
אירופיים

מין: מגעים
יוצאים לאור

יפאן: ארץ
הקומיקס העולה

פאריס:
זול ורן לוד

מחול: רקדן
בתפקיד ושים

תקשורת: שידורי
הכבל וחבורת
הזבל

אופנה: מגביים

הפופש

001852